

Löneläget

Oktober 2024

Innehåll

Sammanfattning	3
Löner	4
Konkurrenskraft	8
Konjunktur	12
Priser och valuta	15
Appendix: Diagram och tabeller	18
Noter	23
Tabell- och diagramförklaringar	24

Medlingsinstitutet ansvarar för den statliga medlingsverksamheten, den officiella lönestatistiken och har till uppgift att verka för en väl fungerande lönebildning.

I Medlingsinstitutets uppdrag ingår bland annat att sammanställa och tolka statistik som är av betydelse för lönebildningen samt att följa utvecklingen av löner i Sverige och i omvärlden.

Löneläget beskriver översiktligt löneutvecklingen i Sverige och omvärlden, konkurrenskraften samt konjunktur-, inflations- och valuta-utvecklingen.

Analyserna i *Löneläget* oktober 2024 bygger på den statistik som fanns tillgänglig till och med den 18 oktober 2024.

Publiceringsdatum: 23 oktober 2024

Rapportförfattare: Petter Hällberg

Sammanfattning

Lönerna i Sverige ökar med cirka 4 procent i årstakt, medan industrins kostnadsmärke är 3,3 procent. Löneökningarna ligger i nivå med USA, men något under euroområdet. Över de senaste åren har Sveriges löneutveckling varit i linje med Tyskland och euroområdet. Den kostnads-mässiga konkurrenskraften har stärkts på medellång sikt tack vare god industriproduktivitet och en svagare krona.

Något högre löneökningstakt i euroområdet

Enligt Medlingsinstitutets modellskattning ökade de svenska lönerna med 3,8 procent andra kvartalet 2024 enligt internationellt jämförbar statistik (LCI). Lönerna i USA och i euroområdet steg med drygt 4,2 respektive 4,6 procent (avsnitt: "Löner").

Lönerna i svensk och tysk industri följs åt

I Sverige löper industrins löneavtal ut i mars 2025 och snart tecknas nya löneavtal i tysk metall- och elektronikindustri. Industrilönerna i Tyskland och i Sverige har följts åt nära de senaste åren, såväl utan och med hänsyn tagen till inflationen (se diagram samt avsnittet "Konkurrenskraft").

Snabbare takt i löner än i produktivitet

Sett till hela ekonomin har svenska löner och produktivitet utvecklats i linje med euroområdet på senare år. Arbetskostnaden per producerad vara eller tjänst har därmed förändrats på nästan identiskt vis. Sedan 2023 har enhetsarbetskostnaderna stigit med 5,7 procent årligen i Sverige, nära euroområdets 5,6 procent. Det är snabbare än vad som historiskt varit förenligt med en inflation kring målet på 2 procent (avsnitt: "Konkurrenskraft").

Stark reallöneuppgång sedan märket 2023

Perioden med hög inflation är över (avsnitt: "Priser och Valuta"). De svenska reallönerna har därmed ökat med nästan 4 procent över en 16-månadersperiod sedan det nuvarande industrimärket fastställdes i början av 2023. Detta är den snabbaste reallöneökningen vid motsvarande tidpunkt under hela 2000-talet (avsnitt: "Löner").

Starkare kostnadsmässig konkurrenskraft inom industrin sedan 2020

De svenska löneökningarna har hållit jämna steg med omvärlden samtidigt som kronan har försvagats och industriproduktiviteten har ökat mer än i de flesta andra länder de senaste fem åren. På senare tid har dock industriproduktiviteten stannat av i Sverige (avsnitt: "Konkurrenskraft").

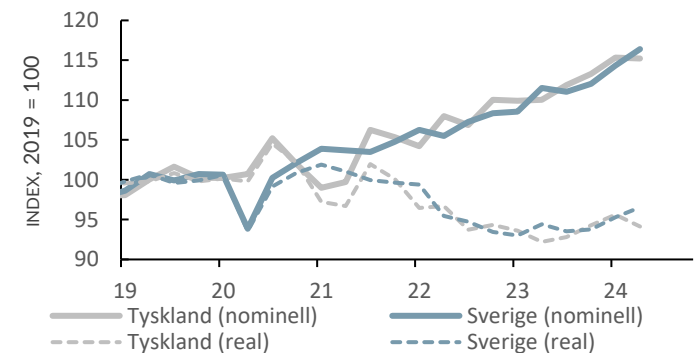
Dämpad tillväxt och trög arbetsmarknad

Det är en trevande tillväxttrend för ekonomin i såväl omvärlden som i Sverige. Lägre inflation, sänkta räntor och högre köpkraft ännu inte lett till någon förbättring av den svenska arbetsmarknaden. Prognoserna pekar dock mot högre tillväxt framöver (avsnitt: "Konjunktur").

Vinstandelen minskar och lönsamheten är lägre

Arbetskostnaderna ökar medan intäkterna minskar, vilket pressar ner vinstandelen. Nedgången har dock varit snabbare i euroområdet än i Sverige. Trots en minskning i industrins vinstandelar är dessa fortfarande högre än tidigare, vilket ökar den totala vinstandelen mer i Sverige, som har en relativt sett större industrisektor (avsnitt: "Konkurrenskraft").

Nominell och real lön per timme, tillverkningsindustrin

Lön enligt LCI, reallönens inflationskomponent avser harmoniserat konsumentprisindex (HIKP).
Källor: Eurostat och egna beräkningar.

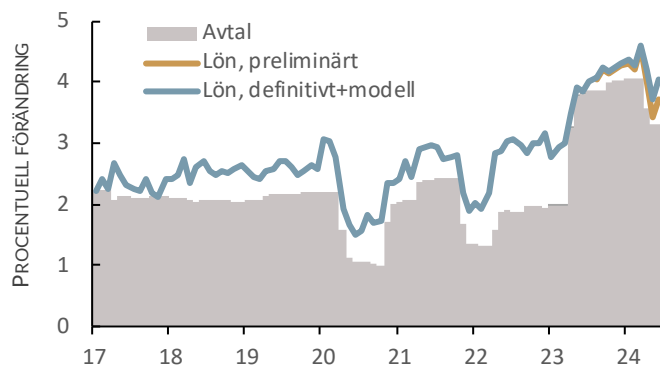
Löner

Enligt Medlingsinstitutets modellskattning ökade de svenska lönerna med 3,8 procent andra kvartalet 2024 enligt internationellt jämförbar statistik (LCI), det vill säga mer än industrimärkets 3,3 procent. Lönerna i USA och i euroområdet steg med drygt 4,2 respektive 4,6 procent.

Svenska löner steg med drygt 4 procent i juli

I juli steg de svenska lönerna enligt den nationella statistiken med 4,1 procent jämfört med juli 2023. Det vill säga med en högre takt än de centralt avtalade löneökningarna på 3,3 procent (se diagram 1).

Diagram 1. Löner i Sverige t.o.m. juli 2024

Källa: Medlingsinstitutet. Diagramförklaringar sist i rapporten.

Skillnaden mellan avtalad och utgående lön såg dock olika ut beroende på sektor. I genomsnitt ökade de avtalade lönerna med 3,3 procent i både privat och offentlig sektorerna. I privat sektor steg dock lönerna med 4,2 procent medan de steg med 3,6 procent i offentlig sektor.

För en utförligare beskrivning av statistiken och analyser av de senaste svenska månadsutfallen, se de löpande månadsrapporter över löneutvecklingen som publiceras på Medlingsinstitutets webbplats.¹

Industrins märke gäller till mars 2025

Det kostnadsmerke som berör i princip hela arbetsmarknaden innebär fram till mars 2025 ca 3,3 procent i årlig ökningstakt av arbetskostnaderna. Drygt 3,4 miljoner anställda står nu inför nya avtalsförhandlingar.

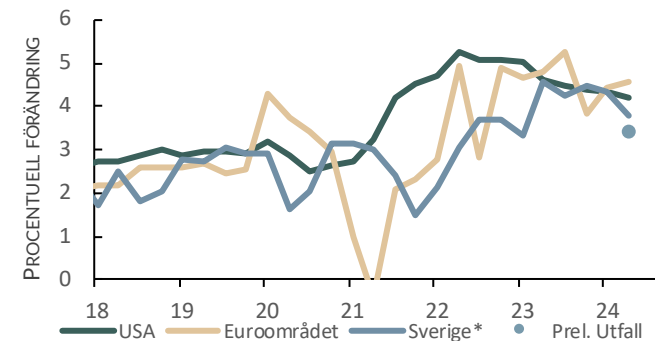
Liksom tidigare avtalsrörelser kommer våren att vara den mest intensiva perioden. De flesta avtal löper ut den sista mars, inklusive många avtal inom ramen för Industriavtalet. Även under april förfaller en stor mängd avtal.

Vanligtvis tecknar parterna inom industrin avtal först, vilket sätter en kostnadsram som resten av arbetsmarknaden sedan anpassar sig efter.

Omvärldens löner ökar något snabbare

Hur ser den svenska löneutvecklingen ut i förhållande till omvärldens löneutveckling? Enligt Medlingsinstitutets modellskattning väntas de internationellt jämförbara lönerna

Diagram 2. Löner internationellt

*) Värdet andra kvartalet 2024 är Medlingsinstitutets modellskattning. Källor: BLS, Eurostat och egna beräkningar. Diagramförklaringar sist i rapporten.

(LCI) ha ökat med 3,8 procent andra kvartalet (se diagram 2). Samma kvartal steg lönerna i USA med 4,2 procent och i euroområdet ökade de med 4,6 procent.

Löneökningstakten i USA har succesivt dämpats sedan den starka uppgången som påbörjades 2021. I euroområdet har löneökningstakten pendlat omkring 4,5 procent i ungefär två år, efter en mycket svag utveckling under det andra pandemiåret.

Lönerna i Sverige har ökat nästan lika snabbt som i USA och euroområdet sedan våren 2023 (se diagram 2). Enligt de senaste fyra kvartalens löneutfall har löneökningstakten varit endast något lägre i Sverige (4,2 procent) än i USA (4,4 procent) och i euroområdet (4,5 procent).

Som nämns ovan är den svenska siffran för de andra kvartalet 2024 en modellskattning. Det preliminära utfallet uppgick till 3,4 procent men väntas alltså revideras upp när

retroaktiv lön betalats ut (se rutan "Modelljustering av löneökningstakten enligt LCI" i slutet av avsnittet).

Sverige i takt med de stora europeiska länderna senaste fem åren

Den ekonomiska situationen för företag och hushåll påverkas inte bara av enskilda 12-månadersförändringar. Löner, precis som andra priser, bör utvärderas även över en

Tabell 1. Löneökningar (procent). Andra kvartalet 2024 jämfört med andra kvartalet 2023.

(Genomsnittlig årlig förändring 2020-2024kv2 inom parantes.)

	Nominell lön	Reallön
Sverige	3,8* (3,1)	1,7* (-0,9)
Euroområdet	4,6 (3,5)	2,0 (-0,4)
USA	4,2 (4,1)	1,0 (-0,3)
Storbritannien	5,1 (4,9)	3,0 (0,1)
Norge	4,0 (3,7)	1,2 (-0,5)
Belgien	2,5 (4,0)	-2,4 (0,1)
Danmark	5,0 (2,6)	3,5 (-0,6)
Finland	2,8 (2,7)	2,3 (-0,4)
Frankrike	3,4 (3,2)	0,9 (-0,2)
Italien	3,2 (2,0)	2,3 (-1,6)
Nederländerna	5,4 (4,3)	2,5 (-0,2)
Portugal	6,7 (5,0)	3,5 (1,6)
Spanien	3,8 (3,1)	0,2 (-0,4)
Tyskland	4,8 (3,3)	2,1 (-0,9)
Österrike	8,1 (5,4)	4,7 (0,5)

*) Modellskattningar. Preliminär ökningstakt för nominell respektive real lön 3,4 var respektive 1,3 procent. Se rutan "Modelljustering av löneökningstakten enligt LCI". Källor: Eurostat, BLS, ONS och Statistisk centralbyrå. Tabellförklaringar sist i rapporten.

längre tidshorisont. Ser man på den samlade löneutvecklingen från pandemin 2020 fram till andra kvartalet i år, har lönerna i euroområdet ökat något snabbare än i Sverige, 3,5 jämfört med 3,1 procent (se tabell 1), det vill säga ingen påtaglig skillnad. I större länder som Tyskland, Frankrike och Spanien har lönerna ökat med i genomsnitt 3,1–3,3 procent per år, vilket ligger i linje med Sveriges löneutveckling.

Priserna går före lönerna?

Det kan finnas flera förklaringar till att löneökningarna i euroområdet ökar snabbt, exempelvis de höjda nationella minilönerna.² Men en del av de snabbare löneökningarna i euroområdet kan förklaras av hög inflation i sig. Detta eftersom det ofta finns mekanismer i europeiska centrala avtal, som anpassar löneökningstakten till inflationen. Dessa mekanismer kan nu komma att hålla tillbaka löneökningarna i euroområdet framöver, eftersom den i hög grad utbudsdrivna inflationen har dämpats kraftigt.

I länder som Belgien och Österrike är lönerna i kollektivavtalen starkt kopplade till inflationen. Den kraftiga inbromsningen i inflationen i Belgien har lett till att lönerna där ökade med endast 2,5 procent under det andra kvartalet. I Österrike, där lönerna justeras med en längre fördröjning utifrån tidigare inflation (och produktivitetstillväxt), steg lönerna med över 8 procent (se tabell 1).

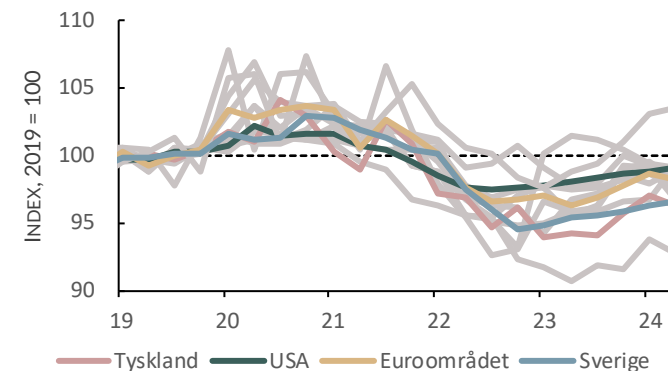
Stort reallönetapp men snabb vändning

Reallöneutvecklingen, det vill säga löneökningar justerade för inflationen, pekar uppåt på bred front. Lönerna ökar snabbare än tidigare men inflationen har minskat kraftigt. Reallönerna steg i alla jämförda länder under det andra kvartalet jämfört med förra året, utom i Belgien (se tabell 1 och diagram A1–A12 i appendix). Som nämndes ovan är lönerna i Belgien anpassade till den tidigare inbromsningen av inflationen, men eftersom inflationen har tagit fart igen minskade reallönerna märkbart.

I Sverige förväntas reallönerna ha stigit med 1,7 procent under det andra kvartalet när statistiken blir definitiv (preliminärt 1,3 procent).

Sedan 2020 har dock reallönerna i Sverige sjunkit något mer än i USA och genomsnittet i Europa, i genomsnitt 0,9 procent per år. En viktig orsak är att långa och samordnade

Diagram 3. Reallöner

Källa: Eurostat. Diagramförklaringar sist i rapporten.

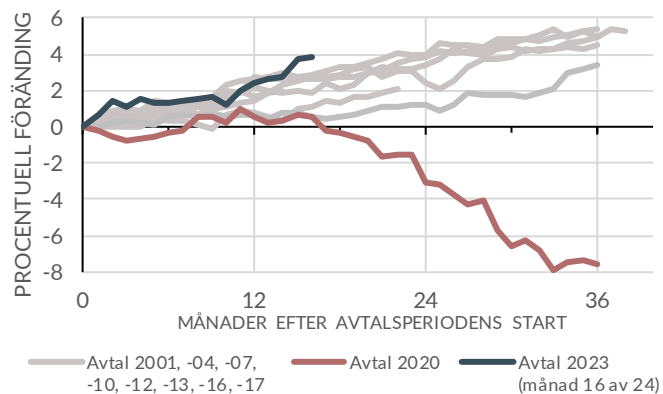
avtal bromsade en snabb löneuppgång när inflationen tog fart.³ En liknande utveckling har setts i Danmark, Italien och i Tyskland, där reallönerna minskat lika mycket som i Sverige (se diagram 3 och tabell 1).

Stark reallöneuppgång sedan märket 2023

För Sverige är det inte bara de senaste årsförändringarna av reallönerna som är av intresse. Om man ser på reallöneutvecklingen sedan det nuvarande industrimärket fastställdes i början av 2023, har reallönerna ökat med nästan 4 procent över en 16-månadersperiod. Detta är den snabbaste reallöneökningen vid motsvarande tidpunkt under hela 2000-talet (se diagram 4).

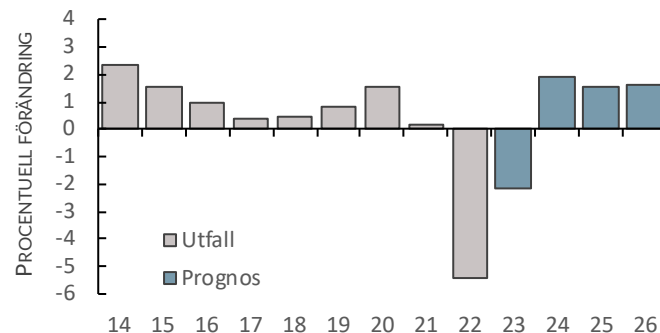
Utsikterna för inflationen tyder på fortsatt starkt reallöneutveckling inom den närmaste tiden. Konsumentpriserna (KPIF) ökade endast med 1,1 procent i september, och

Diagram 4. Reallöner (KPIF)

Källa: Medlingsinstitutet och SCB. Diagramförklaringar sist i rapporten.

Diagram 5. Reallöner

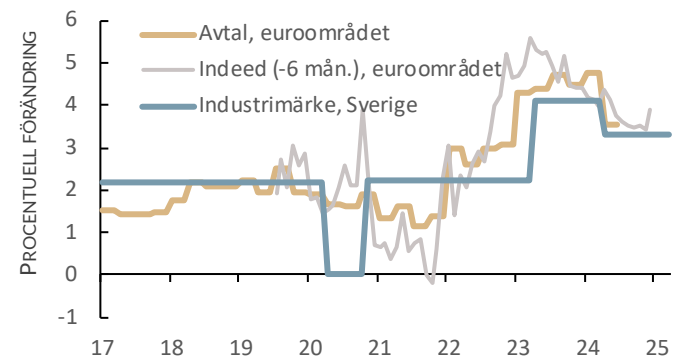
Källa: Medlingsinstitutet, SCB och svenska prognosinstitutet.. Diagramförklaringar sist i rapporten

sammanvägda prognoser för löner och priser pekar mot en stark reallöneutveckling framöver. Om dessa prognoser slår in, väntas reallönerna öka med ca 1,6 procent per år under de kommande två åren i Sverige (se diagram 5 och avsnitten 'Konjunktur' samt 'Priser och valuta').

Få indikationer på tilltagande lönetillväxt

I Sverige ligger industrimärket på 3,3 procent för det andra kvartalet i år och fram till första kvartalet 2025, vilket är lägre än den tidigare ökningstakten på 4,1 procent (se diagram 6). I euroområdet dämpades de *avtalade* löneökningarna märkbart under det andra kvartalet, även om de faktiska löneutbetalningarna ökade. Denna snabba inbromsning i avtalen är sannolikt tillfällig och beror delvis på färre inslag av avtalade engångsbelopp jämfört med samma period 2023.

Diagram 6. Indikatorer för lön

Källa: Nationella statistikbyråer via Macrobond. Diagramförklaringar sist i rapporten.

Det är dock inte uteslutet att avtalade löneökningar blir mer återhållsamma framöver. Rekruteringsföretaget Indeeds indikator för annonserade löner, som de avtalade lönerna ofta följer med ett halvårs fördröjning, har också dämpats (se diagram 6). Ökningstakten för denna löneindikator har sjunkit från omkring 5 procent för några år sedan till drygt 3 procent, innan den senaste månadsnoteringen på 3,8 procent.

Konjunktursvängningar påverkar löneutvecklingen mindre i euroområdet jämfört med exempelvis USA, men har ändå större effekt på den kortsiktiga löneökningstakten än i Sverige, där långsiktiga centrala avtal styr hela arbetsmarknaden.

Konjunkturbilden i euroområdet är komplex. I några få länder, särskilt i Tyskland, är den ekonomiska utvecklingen trög eller negativ. Problemen är dock i hög grad specifika

för just Tyskland och speglar inte hela den globala ekonomiska utvecklingen. I delar av övriga Europa, liksom i USA, är det högre ekonomisk aktivitet, vilket balanserar den samlade bilden. Många länder, inklusive Sverige, har dock omfattande handel med Tyskland, och om de ekonomiska problemen där fortsätter kan det leda till en bredare inbromsning av både ekonomin och löneökningstakten.

Modelljustering av löneökningstakten enligt LCI

De internationellt jämförbara lönerna (LCI) baseras delvis på den nationella lönestatistiken (konjunkturlönerna), men skiljer sig åt i vissa avseenden. Till exempel beräknas inflytandet från småföretag (1-4 anställda) i LCI annorlunda, och arbetade timmar får ett annat genomslag bland privata tjänstemän. Uppgifterna om löner och timmar från konjunkturlönestatistiken är därutöver preliminära under 12 månader och uppdateras löpande, vilket också leder till revisioner av LCI.

Den preliminära ökningstakten LCI avseende Sverige underskattas systematiskt, särskilt under kvartal två, då många har lönerevision på arbetsmarknaden. Detta eftersom retroaktiva löner gör att den slutgiltiga löneökningstakten blir högre än den preliminära.

För den svenska nationella statistiken (konjunkturlönerna) redovisar Medlingsinstitutet löpande modellskattningar av den definitiva löneökningstakten. Genom att använda dessa skattningar kan vi också beräkna hur mycket det preliminära utfallet i LCI sannolikt kommer att revideras upp på grund av retroaktiva löner.

För det andra kvartalet 2024 visade det preliminära utfallet i LCI en löneökning på 3,4 procent. En modellskattning, som tar hänsyn till retroaktiva löner, indikerar dock att lönerna egentligen ökade med 3,8 procent.

Denna skattning bör tolkas med försiktighet. För det första eftersom prognoserna för retroaktiva löner är osäkra i sig. Dessutom finns statistiska osäkerheter i sambandet mellan revideringarna i LCI och skattningar av konjunkturlönernas revideringar. De löpande uppdateringarna av arbetade timmar har inte beaktats, och även dessa uppdateringar kan ibland leda till revideringar av statistiken. Trots dessa osäkerheter har emellertid skillnaderna mellan modellskattningarna och de slutliga revideringarna i LCI varit små och utan systematisk snedvridning för perioden 2011-2023, jämfört med skillnaderna mellan de preliminära och de definitiva statistikutfallen.

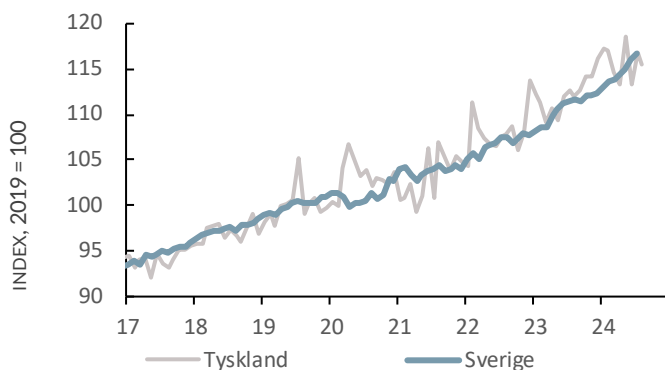
Konkurrenskraft

Sverige kostnadsmässiga konkurrenskraft har stärkts på medellång sikt (sedan 2020). De svenska löneökningarna har hållit jämna steg med omvärlden, exempelvis Tyskland, samtidigt som kronan har försvagats och industriproduktiviteten har ökat mer än i de flesta andra länder. På senare tid har dock enhetsarbetskostnaderna stigit snabbare och i samma takt i Sverige som i euroområdet.

Industrilönerna i Sverige och Tyskland följs åt

I Sverige är lönerna generellt sett starkt kopplade till industrins förhandlingar. Förhandlingarna avgörs av en mängd faktorer, men hur internationella industrilöner, särskilt tyska, utvecklas är en av dessa. På senare år har det varit

Diagram 7. Lön/h, tillverkningsindustrin

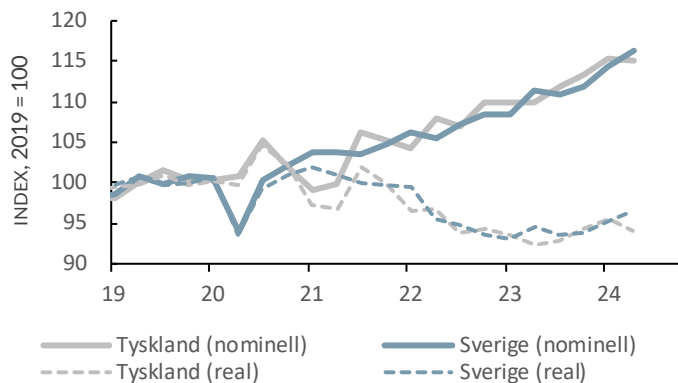
Källa: Destatis och Medlingsinstitutet. Diagramförklaringar sist i rapporten.

stor kortsiktig variation i de tyska löneutbetalningarna till följd av så kallade engångsbelopp. Lönerna blir då tillfälligtvis höga enskilda månader, sedan faller de tillbaka igen. Sett till genomsnittslönen fortsätter dock industrilönerna i Tyskland och i Sverige att följas åt över tid. Till exempel steg lönerna med 17 procent mellan juli 2019 och juli 2024 i såväl Tyskland som i Sverige (se diagram 7).

Eftersom även inflationstakten varit ungefär densamma i Tyskland och i Sverige de senaste åren har även reallönerna för anställda inom tysk och svensk tillverkningsindustri utvecklats nästan identiskt på senare år (se diagram 8).

Det är viktigt att notera att den liknande löneutvecklingen mellan Sverige och andra länder lika gärna kan bero på likartat ekonomiskt utrymme eller förhandlingsläge, snarare än att lönesättande aktörer i Sverige aktivt tar intryck av omvärldens löner.

Diagram 8. Nominell och real lön/h, tillverkningsindustrin

Källa: Eurostat och egna beräkningar. Diagramförklaringar sist i rapporten.

Snart nya avtal även i Tyskland

I Sverige löper industrins avtal ut i mars 2025 och innan dess kommer nya avtal tecknas inom den tyska metall- och elektronikindustrin.

Stort avstånd mellan parterna inför nytt tyskt löneavtal

Det mest inflytelserika kollektivavtalet i Tyskland, mellan IG Metall och Gesamtmetall inom metall- och elektronikindustrin, löpte ut den 30 september 2024. Det är dock fortfarande fredsplikt och förhandlingar pågår i skrivande stund. Fredsplikten löper ut den 28 oktober men det brukar dröja några veckor till innan ett nytt avtal är på plats.

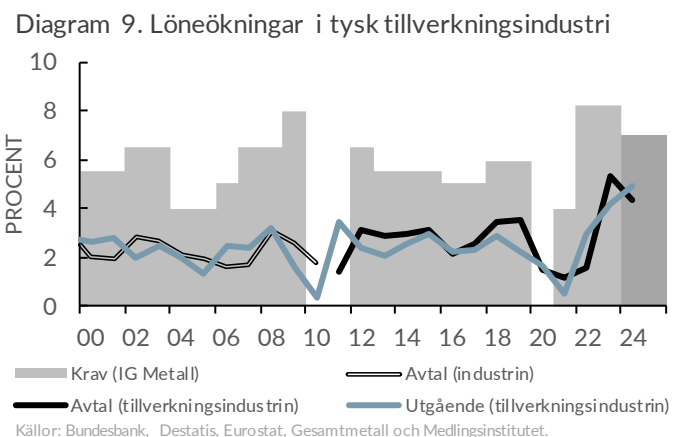
Förhandlingsläget inom den tyska industrin är komplicerat. Industriproduktionen har stagnerat de senaste åren och är nu inne i en negativ trend. Detta beror på faktorer som försenad elektrifiering, låg global efterfrågan och stigande kostnader. Samtidigt har reallönerna för anställda inom tysk industri pressats ner och personalbristen kvarstår.

IG Metall har krävt att lönerna ska höjas med 7 procent på ett år.⁴ Det är inte lika höga krav som ställdes 2022, då kravet var 8,3 procent, men kravet är bland de högre på 2000-talet (se diagram 9).

Det är långt mellan krav och utfall i Tyskland. Dels blir de centralt avtalade löneökningarna i regel betydligt lägre än de krävda. Dels är det inte ovanligt att de utgående genomsnittslönerna stiger långsammare än vad de centrala kollektivavtalen indikerar.

En skillnad mot Sverige är att löneavtalen anger de lägsta lönenivåerna för yrkesgrupper efter erfarenhet, snarare än en garanterad löneökningstakt för hela kollektivet anställda. Därutöver är det färre som berörs av kollektivavtal än i Sverige.

Arbetsgivarna i Gesamtmetall ger inte alltid ett siffersatt motbud på IG Metalls lönekrav. I år svarade de dock med att den 15 oktober erbjuda löneökningar om 3,6 procent på 27 månader,⁵ vilket omräknat till årstakt motsvarar 1,6 procent.

Det är inte enbart löneutvecklingen i Tyskland som är av intresse när det gäller internationell konkurrenskraft. Men det är ett så pass stort exportland att utvecklingen där åtminstone kan sägas vara en viktig faktor för bland annat de svenska löneavtalen.

Stärkt kostnadsmässig konkurrenskraft

I takt med att efterfrågan på varor har avtagit har industrins arbetsproduktivitet utvecklats långsamt i både euroområdet, Sverige och USA. När produktiviteten sjunker samtidigt som lönerna stiger, ökar arbetskostnaderna per producerad enhet (enhetsarbetskostnaderna) snabbt på kort sikt (se tabell 2). De kraftiga globala prisuppgångarna började dock innan lönerna ökade, vilket har gjort att intäkterna per producerad enhet har ökat mer än arbetskostnaderna de senaste åren.

I Sverige ökade industrins produktivitet betydligt mer än i andra länder fram till 2023. Även om produktiviteten fortfarande har stigit mer än i de flesta andra länder sedan 2019, skedde en tvär inbromsning förra året. Detta har lett till att de svenska enhetsarbetskostnaderna inom industrin på senare tid har ökat snabbare än i både euroområdet och USA. Om man tar hänsyn till kronans försvagning har dock enhetskostnaderna i euroområdet ökat något snabbare när de räknas i gemensam valuta (se tabell 2).

Sedan 2020 har de svenska enhetsarbetskostnaderna ökat mindre än i omvärlden, tack vare en starkare produktivitet utveckling inom industrin. Endast i Danmark och Storbritannien har produktiviteten ökat snabbare (se tabell A5b i appendix). När man också tar hänsyn till kronans försvagning, har enhetsarbetskostnaderna i Sverige ökat ännu långsammare än i andra länder.

Tabell 2. Enhetsarbetskostnader i tillverkningsindustrin, årliga procentuella förändringar, genomsnitt per tidsperiod.

	2024 kv 2	2023-2024	2020-2024	2013-2019
Nationell valuta				
Sverige	6,1	9,0	1,7	1,3
Euroområdet	7,3	7,4	2,4	0,4
USA	4,3	4,9	3,4	1,2
Gemensam valuta (SEK)				
Sverige	6,1	9,0	1,7	1,3
Euroområdet	3,4	11,5	4,4	3,3
USA	2,1	7,2	6,8	6,8

Källor: Eurostat, BLS, ONS och Statistisk centralbyrå. Tabellförklaringar sist i rapporten.

Sammanfattningsvis har industrins kostnadsmässiga konkurrenskraft stärkts på medellång sikt (sedan 2020). De svenska löneökningarna har hållit jämna steg med omvärlden, samtidigt som kronan har försvagats och produktiviteten har ökat mer än i de flesta andra länder.

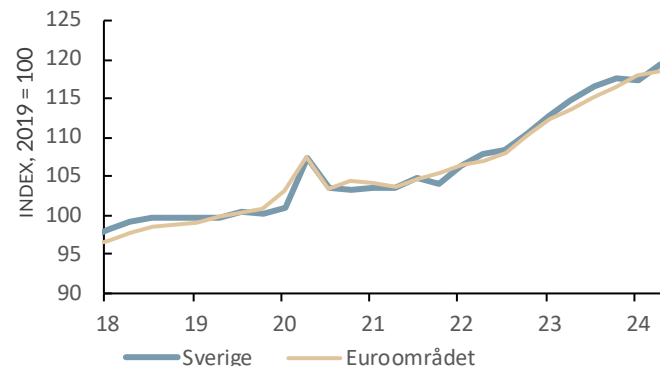
Löner och inflationstrycket

När analysen av enhetsarbetskostnader breddas från den konkurrensetsatta industrin till hela ekonomin, blir samspelet mellan å ena sidan arbetskostnader och produktivitet och å andra sidan inflationen viktigare. Om lönerna stiger utan att produktiviteten ökar, kan företag behöva höja priserna för att bibehålla sina marginaler.

På medellång sikt (sedan 2020) har svenska löner ökat i samma takt som i länder som Tyskland, Frankrike och euroområdet i genomsnitt (se avsnittet "Löner"). Även produktiviteten har följt en liknande utveckling, vilket gör att arbetskostnaden per producerad vara eller tjänst stigit i ungefär samma takt i Sverige (3,7 procent) som i euroområdet (3,6 procent) (se tabell A6a i appendix).

Även på senare tid, från 2023, skiljer det i princip inget mellan Sverige och euroområdet. Enhetsarbetskostnaderna har ökat med i genomsnitt 5,7 procent per år i Sverige, jämfört med 5,6 procent i euroområdet (se tabell A6a i appendix). Att enhetsarbetskostnaderna stigit på i liknande sätt tydliggörs i diagram 10.

Diagram 10. Enhetsarbetskostnad i hela ekonomin

Källa: Eurostat och egna beräkningar. Diagramförklaringar sist i rapporten.

Sett över lång tid brukar enhetsarbetskostnaderna utvecklas i ungefär samma takt som priserna och även dessa har stigit snabbt på senare år. Sedan 2023 har enhetsarbetskostnaderna stigit med över 5 procent i årstakt, jämfört med 1-2 procent per år under låginflationsperioden 2013-2019 (se tabell A6a).

När enhetsarbetskostnaderna stiger snabbt kan företag tvingas höja priserna för att skydda sina marginaler. Men det är inte självklart att sambandet alltid går från arbetskostnader till priser, det kan lika gå åt andra hållet. När de olika kriserna avlöste varandra för några år sedan ökade priserna först, vilket snare drev upp lönerna och därmed enhetsarbetskostnaderna till nuvarande nivåer.

Den stora frågan framöver är om de högre arbetskostnaderna kommer att göra det svårare för företagen att hålla priserna nere, eller om de avtagande prisökningarna också

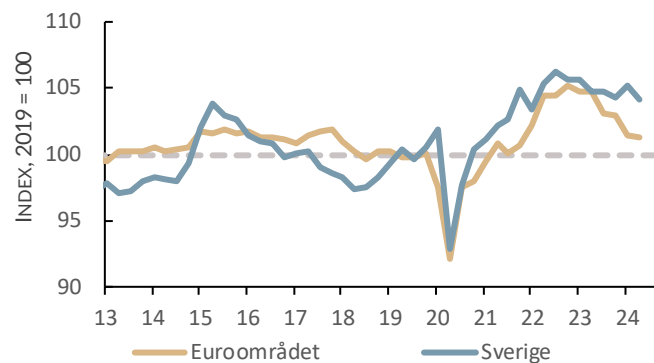
kommer att leda till en långsammare löneutveckling. Företag kan också hantera kostnadsökningarna genom att minska andra utgifter eller minska sina vinstmarginaler.

Vinstandelen minskar successivt

Det finns flera sätt att mäta företagens marginaler. Ett mått som relaterar vinster till löner är *vinstandelen*, som förenklat mäter hur stor del av företagets överskott (försäljning minus insatsvaror) som finns kvar efter att arbetskostnader betalats ut för de anställda. Det tar inte hänsyn till räntekostnader eller att maskiner och liknande slits ner över tid och behöver ersättas.

Från 2021 och framåt har intäkterna i genomsnitt ökat snabbare än löneutbetalningarna. Detta har delvis berott på att efterfrågan på varor varit högre än utbudet till råvaror, vilket ledde till en markant ökning av vinstandelen både i Sverige och internationellt.

Diagram 11. Vinstandel i näringslivet

Källa: Eurostat och egna beräkningar. Diagramförklaringar sist i rapporten.

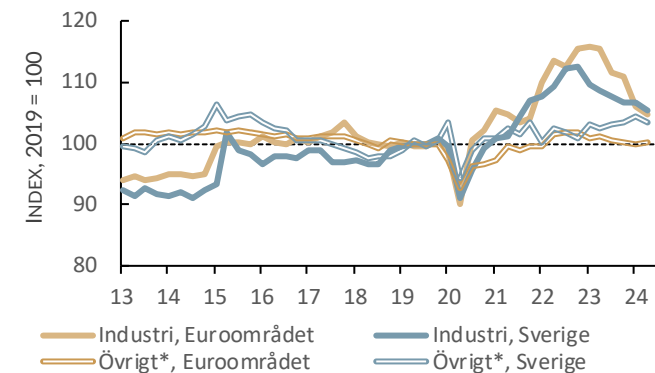
Samtidigt har arbetskostnaderna börjat öka, medan intäkterna har dämpats. Detta har resulterat i en minskad vinstandel för näringslivet. Nedgången har dock varit snabbare i euroområdet än i Sverige (se diagram 11).

Fortsatt nedgång av industrins vinstandel

Den främsta orsaken till att den totala vinstandelen är på nedgång är att industrins marginaler har försämrats, både i Sverige och i euroområdet. Delar man upp näringslivet ser man att industrins vinstandel minskat i båda regionerna sedan toppen 2022/2023. I branscher utanför industrin är vinstandelen i euroområdet på samma nivå som 2019, medan den ökat något i Sverige (se diagram 12).

Att Sveriges totala vinstandel är högre än i euroområdet beror på industrins större betydelse för landets totala förädlingsvärde. Även om industrins vinstandel har ökat i liknande takt i båda regionerna, har de ökade

Diagram 12. Vinstandel efter bransch

Källa: Eurostat och egna beräkningar. Diagramförklaringar sist i rapporten.

industriintäkterna en större inverkan på näringslivet i Sverige än i euroområdet.

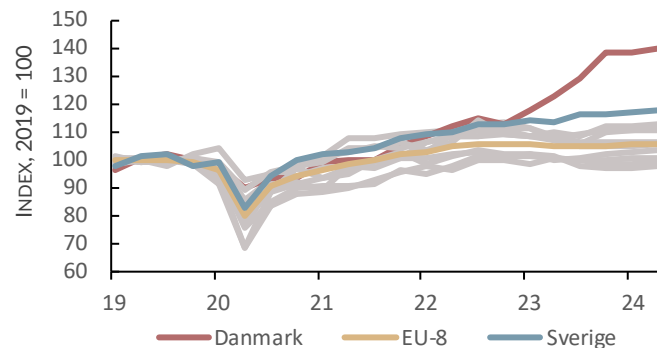
Jämförelsevis stark export men utan drag

Sedan inflationen och räntorna steg kraftigt har den globala köpkraften försvagats, vilket påverkar olika ekonomier på olika sätt. För Sverige, där exporten utgör en stor del av ekonomin, innebär detta att den totala produktionen påverkas mer när världshandeln saktar in.

Samtidigt har en svagare krona gjort det lättare för svenska exportföretag att erbjuda konkurrenskraftiga priser utan att äventyra sin lönsamhet. Detta har lett till att svenska exportvolymerna ökat mer än i många andra länder (se diagram 13). Som resultat har Sveriges andel på exportmarknaden ökat under de senaste åren.⁶

Som diagram 13 visar har den danska exporten ökat exceptionellt snabbt jämfört med våra konkurrentländer under det senaste året. Det beror dock inte på en bred uppgång i dansk export, utan på att läkemedelsindustrin i Danmark, med företaget Novo Nordisk i spetsen, har gått mycket starkt.

Diagram 13. Exportvolym

Källa: Eurostat och egna beräkningar. Diagramförklaringar sist i rapporten.

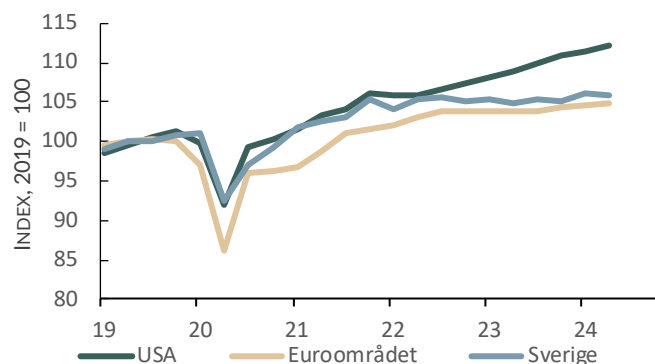
Konjunktur

Det är en trevande tillväxttrend för världsekonomin. USA sticker ut som det stora positiva undantaget, medan tillväxten är trög på de flesta andra håll, särskilt i Tyskland. I Sverige har lägre inflation, sänkta räntor och högre köpkraft ännu inte lett till någon ljusning på arbetsmarknaden.

Sverige och euroområdet halkar efter USA

BNP i Sverige och i euroområdet ökade med endast 0,8 procent i årstakt under det andra kvartalet, medan USA noterade en uppgång på hela 3 procent. Denna skillnad har varit tydlig under en längre tid. Fram till början av 2022 växte den svenska ekonomin i ungefär samma takt som den amerikanska jämfört med 2019, innan pandemin, medan euroområdet inte återhämtade sig lika starkt (se diagram 14).

Diagram 14. BNP

Källa: BLS och Eurostat. Diagramförklaringar sist i rapporten.

Energikrisen, som drabbade Europa hårdare än USA, och ränteuppgången, som slår hårdare mot vissa europeiska länder (i synnerhet Sverige), har bidragit till den jämförelsevis långsamma tillväxten. Skillnaderna kan dock inte bara förklaras av räntor och energipriser. USA har också valt att stimulera sin ekonomi med stora budgetunderskott och har haft en högre produktivitetsökning än Europa. Dessutom har den amerikanska befolkningen vuxit snabbare än den europeiska.

Få starka tillväxtsignaler i närtid

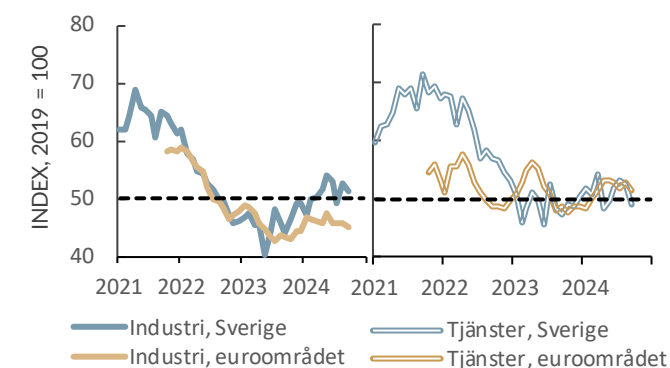
Varken i euroområdet eller i Sverige finns tydliga tecken på tillväxt inom tjänste- eller industrisektorn (se diagram 15). I euroområdet pekar konjunktursignalerna på minskad aktivitet inom industrin, medan läget är mer stabilt i Sverige. Tjänstesektorn visar balanserade utsikter utan tydliga tecken på vare sig tillväxt eller nedgång.

I Sverige ökar köpkraften stadigt (se avsnittet "Löner"). Hur mycket hushållen väljer att spara av denna ökning avgör hur snabbt det kan omvandlas till en konsumtionshöjning som stärker tillväxten och arbetsmarknaden. Prognoser från tredje kvartalet i år pekar på att svensk BNP förväntas växa långsamt under 2024, lite mer under 2025 och med en stark tillväxt 2026 (se nedan).

Sämre lönsamhet och minskad personalbrist

Företagens lönsamhetsbedömningar har stabiliserats på en nivå under det historiska genomsnittet (se diagram 16). Dessa bedömningar tar hänsyn till fler kostnadsfaktorer än

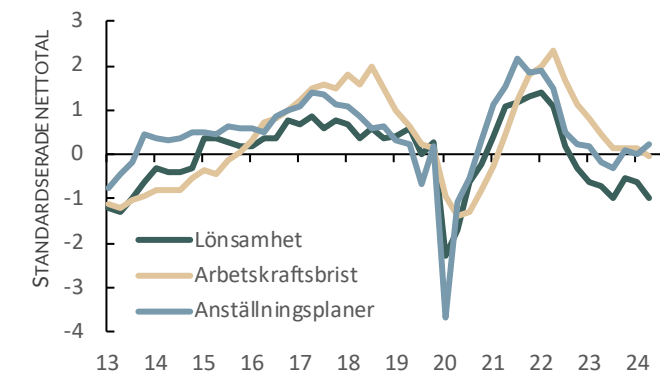
Diagram 15. Inköpschefsindex

Källa: S&P Global och Swedbank. Diagramförklaringar sist i rapporten.

bara insatsvaror och personal, vilket ger en annan bild av lönsamheten än vinstandelen som beskrevs i avsnittet "Konkurrenskraft". Enligt omdömena är den genomsnittliga lönsamheten i näringslivet fortfarande svagare än normalt.

Diagram 16. Indikatorer

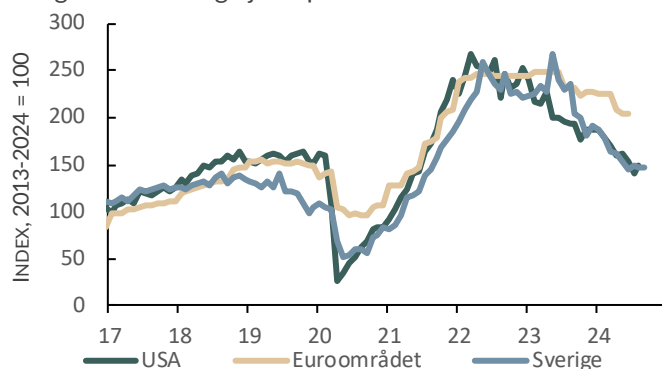
Källa: Konjunkturinstitutet och egna beräkningar. Diagramförklaringar sist i rapporten.

Om lönsamheten förblir lägre än normalt under en längre period kan det resultera i personalneddragningar. Den svaga arbetsmarknaden beror dock hittills främst på att personer utan erfarenhet har svårt att hitta jobb. Anställningsplanerna och indikatorerna för arbetskraftsbrist har nu sjunkit till nivåer nära det historiska genomsnittet (se diagram 16).

Svagt stigande svensk arbetslöshet

Lågkonjunkturen har nu varat i ett par år, och antalet lediga jobb per arbetssökande minskar stadigt (se diagram 17). Den tidigare höga tillgången på jobb, som uppstod när ekonomierna återöppnades efter pandemin 2021–2022, har nu återgått till mer normala nivåer i både Sverige och USA. I euroområdet, där data för tredje kvartalet ännu saknas, har jobbutsikterna däremot fortsatt legat på en

Diagram 17. Lediga jobb per arbetslös

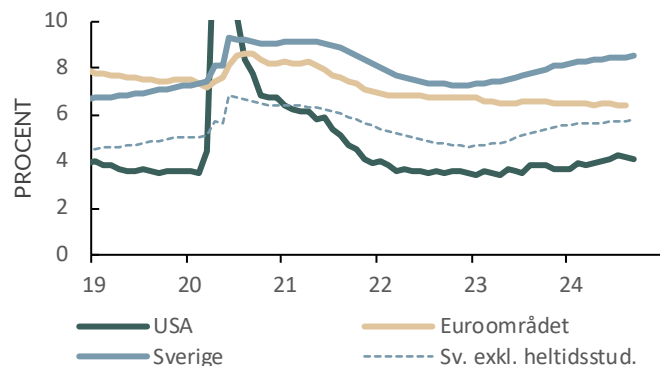

Källa: BLS, Eurostat, SCB och egna beräkningar. Diagramförklaringar sist i rapporten.

klart högre nivå än före pandemin 2020.

I september låg arbetslösheten i Sverige på 8,5 procent enligt SCB (säsongrensade och utjämnade värden, se diagram 18). Om man exkluderar heltidsstuderande som söker arbete, vilket är en stor grupp i Sverige, blir arbetslösheten betydligt lägre. Oavsett beräkningssätt är arbetslösheten på en högre nivå än tidigare år, även om den stigande trenden har varit mindre tydlig under 2024 jämfört med förra året. Bland de sysselsatta fortsätter antalet arbetade timmar att minska enligt SCB, vilket indikerar en fortsatt svag arbetsmarknad.

Diagram 18. Arbetslöshet

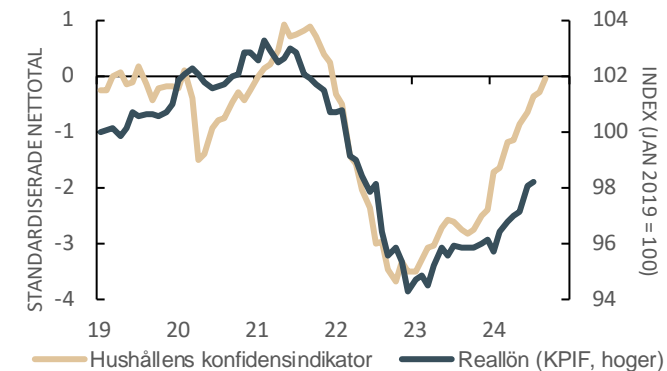
Källa: BLS, Eurostat, SCB och egna beräkningar. Diagramförklaringar sist i rapporten.

Arbetslösheten ökar något i USA, men från historiskt låga nivåer, medan den faktiskt minskar i euroområdet. Sammantaget har arbetsmarknaderna i USA och euroområdet visat relativt god motståndskraft trots höga utbudspriser och räntor de senaste åren. Den svenska arbetsmarknaden har däremot upplevt en tydligare försämring, men utan stora inslag av uppsägningar.

Bättre stämningläge bland hushållen när köpkraften stiger

Hushållen möter fortfarande högre priser och räntor än tidigare, men de sjunkande räntorna och den minskade inflationen har lett till en gradvis återhämtning av köpkraften. Under det senaste ett och ett halvt året har hushållens syn på ekonomin förbättrats i takt med ökande reallöner (se diagram 19). Trots att köpkraften ännu inte är helt återställd efter den kraftiga prisuppgången, har hushållens förtroende nu nått samma nivå som före pandemin 2020. För att tillväxten ska ta fart och arbetsmarknaden förbättras krävs att det ökade förtroendet leder till ökad konsumtion, som fortfarande växer långsamt.

Diagram 19. Reallön och stämningläge bland hushåll

Källa: Konjunkturinstitutet och Medlingsinstitutet. Diagramförklaringar sist i rapporten.

Stigande produktion och köpkraft framöver

Enligt ett genomsnitt av prognoser från olika aktörer (Medlingsinstitutet gör inga egna prognoser) förbättras den samhällsekonomiska bilden framöver. **BNP** väntas ta fart de kommande två åren efter en svag period. År 2026 förutspås tillväxten bli högre än snittet för perioden 2013–2019, delvis förklarad av en snabb uppgång i **exporten**. Under 2024 har **arbetslösheten** ökat och **sysselsättningen** minskat, men enligt prognoserna går arbetslösheten ner om två år, även om den fortfarande kommer vara högre än tidigare.

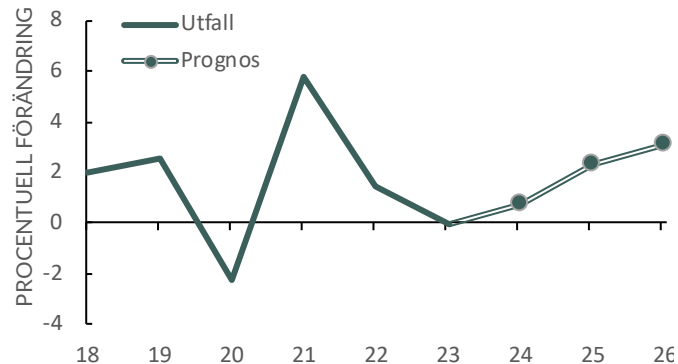
Inflationen har sjunkit markant under 2024 och väntas ligga under 2 procent de kommande åren. Samtidigt pekar prognoser på att **löneökningarna** blir en procentenhet högre än det tidigare snittet, vilket i så fall innebär att reallönerna (lön minus inflation) ökar snabbare än snittet 2013–2019 tre år på raken. Köpkraften stärks ytterligare då **styrräntan** planar ut på drygt 2 procent enligt Riksbanken (se diagram 20–23 och tabell 3).

Tabell 3. Prognoser gjorda tredje kvartalet 2023
Procentuell förändring och procent

	Snitt 2013-2019	2023	2024	2025	2026
BNP	2,4	-0,2	0,7	2,3	3,1
Export	3,8	3,4	1,8	2,8	4,1
Arbetslöshet	7,3	7,7	8,4	8,4	8,0
Sysselsättning	1,4	1,4	-0,4	0,4	0,9
Timlön	2,5	3,8	3,8	3,3	3,5
Inflation (KPIF)	1,3	6,0	1,9	1,7	1,9
Reallön (KPIF)	1,2	-2,2	1,9	1,6	1,6
Styrränta	-0,1	4,0	3,1	2,3	2,3

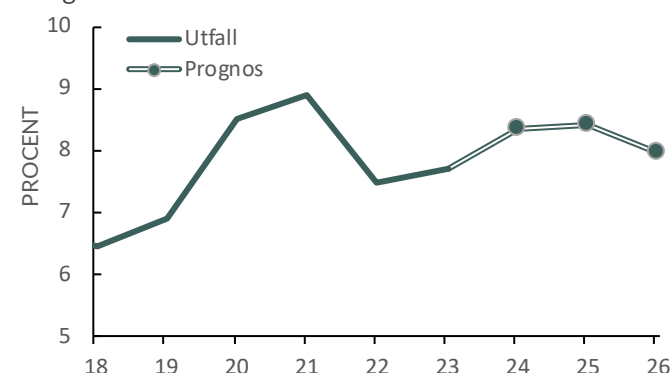
Källor: Svenska prognosinstitut (Medlingsinstitutet ingår inte) och Riksbanken (styrräntan).
Timlönerna för 2023 blir definitiva 2025. Tabellförklaringar sist i rapporten.

Diagram 20. BNP

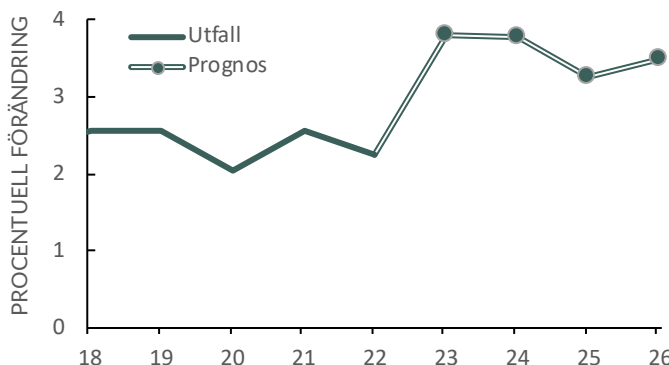
Källa: Svenska prognosinstitut. Diagramförklaringar sist i rapporten.

Diagram 22. Arbetslöshet

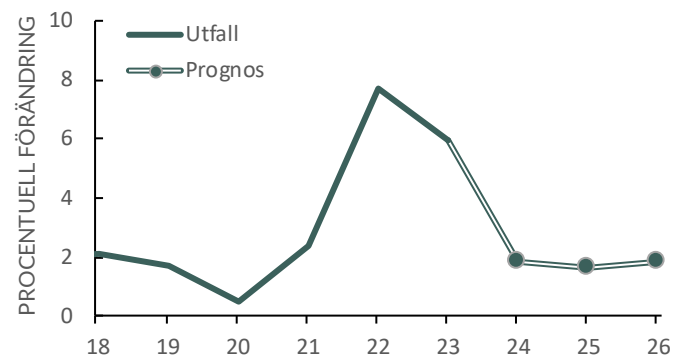
Källa: Svenska prognosinstitut. Diagramförklaringar sist i rapporten.

Diagram 21. Timlön

Källa: Svenska prognosinstitut. Diagramförklaringar sist i rapporten.

Diagram 23. Inflation (KPIF)

Källa: Svenska prognosinstitut. Diagramförklaringar sist i rapporten.

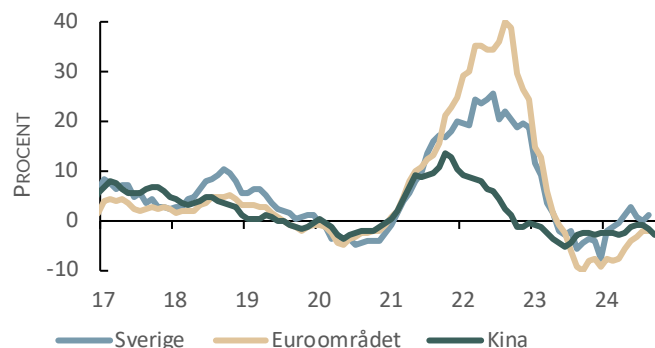
Priser och valuta

Inflationstakten har minskat betydligt i alla länder under 2024. Producentpriserna sjunker i Kina och konsumentvarupriserna är fortsatt dämpade. I september steg konsumentpriserna med 2,4 procent i USA och 1,7 procent i euroområdet, medan inflationen i Sverige var endast 1,2 procent (harmoniserad inflationstakt). Trots geopolitisk oro har oljepriserna inte ökat kraftigt och kronkursen har hållit sig stabil. Parternas inflationsförväntningar ligger dessutom i linje med inflationsmålet.

Lägre producentpriser dämpar varupriserna

Producentpriserna har sjunkit under en längre tid än konsumentpriserna, och detta har nu börjat påverka prisbilden tydligt. Utvecklingen av producentpriserna har

Diagram 24. PPI

Källa: Nationella statistikbyråer via Macrobond. Diagramförklaringar sist i rapporten.

varit svag under en längre period, och i Kina har de fallit två år i rad (se diagram 24). Varupriserna, som är nära kopplade till producentpriserna, är den del av konsumentprisindex som dämpats snabbast på senare tid. I augusti var ökningen av varupriserna knappt märkbar jämfört med samma period förra året (se diagram 25).

Denna snabba nedgång i varupriser har dock inte återspeglats i tjänstepriserna, som påverkas mer av faktorer som löner och efterfrågan än av import- eller insatsvarupriser. I september ökade tjänstepriserna med 3,2 procent i årstakt. Det är högt jämfört med perioden före 2022, men trenden är klart fallande (se diagram 25).

Den globala inflationen närmar sig målet

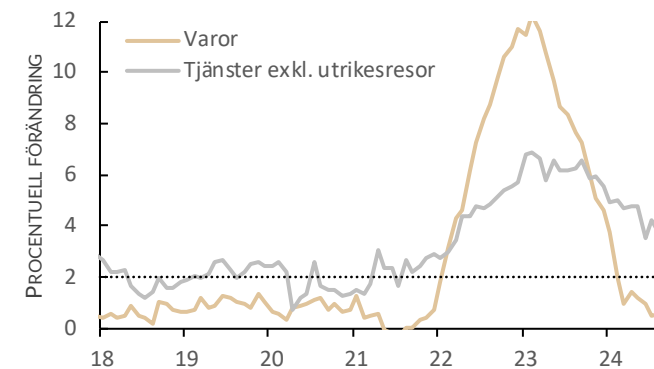
Den totala utvecklingen av konsumentpriserna har snabbt och ihållande dämpats mot inflationsmålet, både i Sverige och internationellt (se diagram 26). I september var prisökningarna nära eller till och med under inflationsmålet på vissa håll. I Sverige låg inflationen på endast 1,2 procent, i euroområdet på 1,7 procent och i USA på 2,4 procent (se tabell 4).

Tabell 4. Inflation, harmoniserat konsumentprisindex (HIKP) för EU-länder och Norge. Energi ingår men inte ränteutgifter. Årlig procentuell förändring.

	Sep. 2024	2023-sep 2024
Sverige	1,2	4,8
Euroområdet	1,7	4,5
USA	2,4	3,8
Storbritannien	1,7	5,9
Norge	2,7	5,0

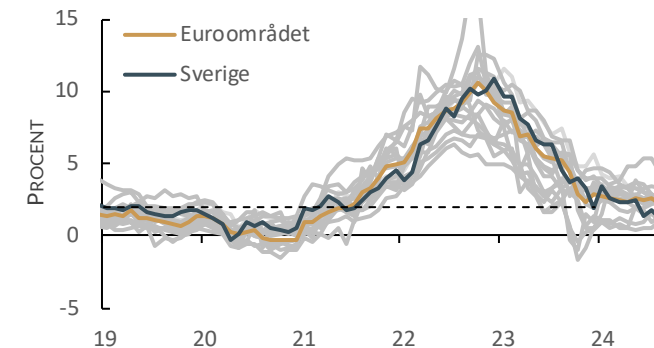
*) januari 2024. Källor: Eurostat, BLS, ONS och Statistisk sentralbyrå. Tabellförklaringar

Diagram 25. Varu- och tjänstepriser i Sverige

Källa: Konjunkturinstitutet och SCB. Diagramförklaringar sist i rapporten.

Diagram 26. Inflation t.o.m. sep 2024

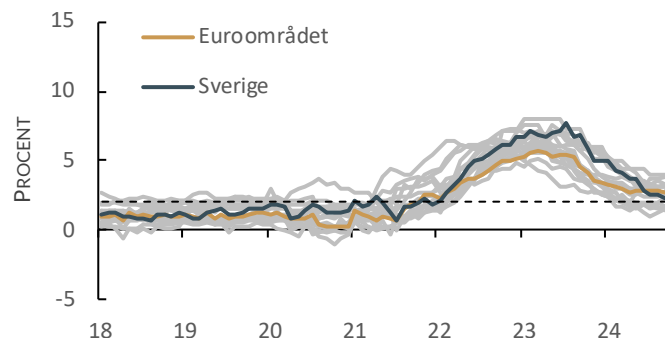

Källa: Nationella statistikbyråer Riksbanken och egna beräkningar. Diagramförklaringar sist i rapporten.

Den snabba svängningen i inflationen är alltså inte något unikt för Sverige. Prisuppgångarna har över tid legat ungefär på samma nivå som genomsnittet i euroområdet (se diagram 26). En viktig förklaring till den snabba prisökningen var att de globala energipriserna snabbt pressade upp inflationen till tvåsiffriga tal. Nu, när energipriserna är lägre än de var för ett år sedan, bidrar de istället till att bromsa den totala inflationstakten.

Den underliggande inflationen (rensat för energipriser såsom bränsle och hushållsel) ligger i många länder numera runt eller strax under målet på 2 procent, även om det finns vissa avvikelser (se diagram 28). En del av nedgången i kärninflationen kan emellertid tillskrivas den indirekta påverkan av lägre energipriser. Lägre energipriser, exempelvis billigare bränsle, leder till lägre transportkostnader och minskar därmed företagets incitament att höja konsumentpriserna.

Diagram 27. Kärninflation t.o.m. sep. 2024

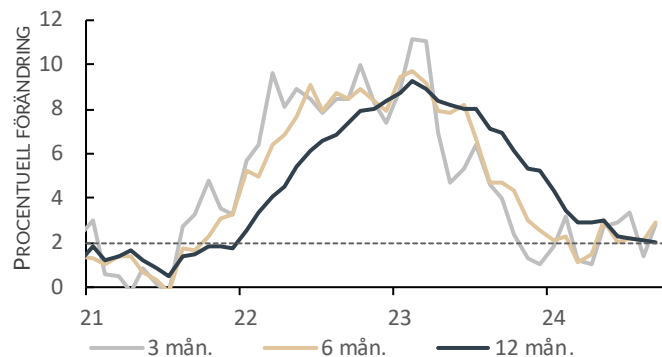

Källa: Nationella statistikbyråer, Riksbanken och egna beräkningar. Diagramförklaringar sist i rapporten.

Ojämn nedgång av priserna

Även om den underliggande inflationen (KPI exklusive räntor och energi) först under sommaren sjunkit ner mot två procent när man mäter den som en 12-månadersförändring, har det funnits tydliga tecken på en avmattning under hela 2024. Faktum är att om man analyserar prisutvecklingen utifrån kvartals- eller halvårsförändringar har inflationstakten närmast sig inflationsmålet och legat stabilt omkring det sedan slutet av 2023 (se diagram 28).

Diagram 28. Kärninflation omräknad till årstakt

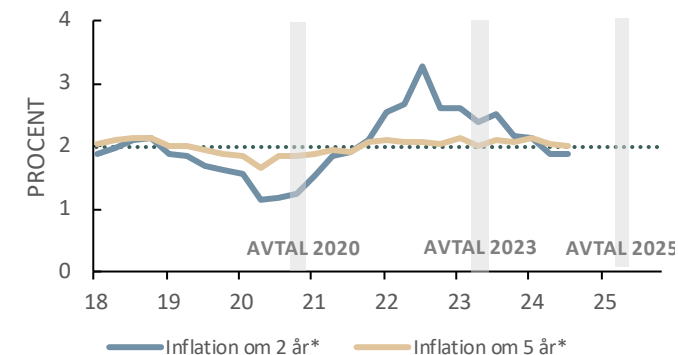
Källa: Konjunkturinstitutet och SCB. Diagramförklaringar sist i rapporten.

Inflationsförväntningar på målet inför avtal 25

Löneavtalen som parterna på arbetsmarknaden tecknar gäller för framtida perioder. Prisutvecklingen påverkar både arbetstagare och företag, vilket gör inflationsförväntningarna till en av de avgörande faktorerna i förhandlingarna.

Parternas långsiktiga inflationsförväntningar, fem år framåt, har varit stabila kring Riksbankens inflationsmål på 2 procent under de senaste åren, trots stora variationer i den faktiska inflationstakten. I slutet av 2020, när nya löneavtal tecknades inom industrin och stora delar av ekonomin, låg dock de tvååriga inflationsförväntningarna runt en procent. De nuvarande avtalen inom industrin undertecknades däremot i början av 2023, då de tvååriga förväntningarna var högre än målet på två procent. Men under det tredje kvartalet i år låg både de långsiktiga och kortsiktiga inflationsförväntningarna i linje med målet på 2 procent (se diagram 29).

Diagram 29. Inflationsförväntningar, svenska parter

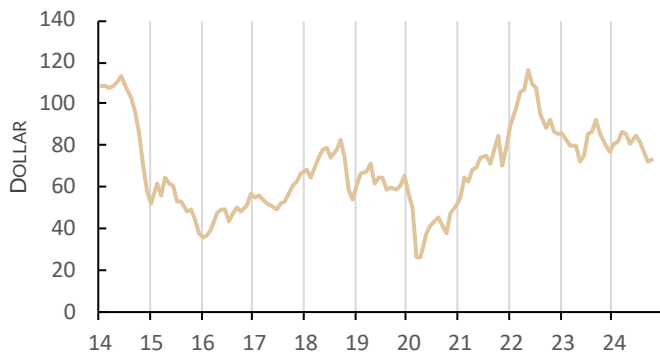
Källa: Kantar SIFO, Konjunkturinstitutet och SCB. Diagramförklaringar sist i rapporten.

Geopolitisk oro men stabila oljepriser

Historiskt har geopolitisk oro, särskilt i Mellanöstern, ofta lett till kraftigt stigande oljepriser, vilket i sin tur snabbt drivit upp bränsle- och transportkostnader och lett till bredare ökningar av konsumentpriserna. Trots geopolitiska spänningar på flera håll på senare tid har oljepriserna inte stigit. Istället har de minskat något under andra halvan av 2024 (se diagram 30).

Normalt förväntas oljepriserna öka vid oro på grund av farhågor om minskat utbud. Den globala ekonomin och industriproduktionen har dock saktat, särskilt i Kina. Det har dämpat efterfrågan på olja. Denna lägre efterfrågan tycks ha haft en större inverkan på oljeprisutvecklingen på senare tid än oron över utbudet.

Diagram 30. Priset på råolja

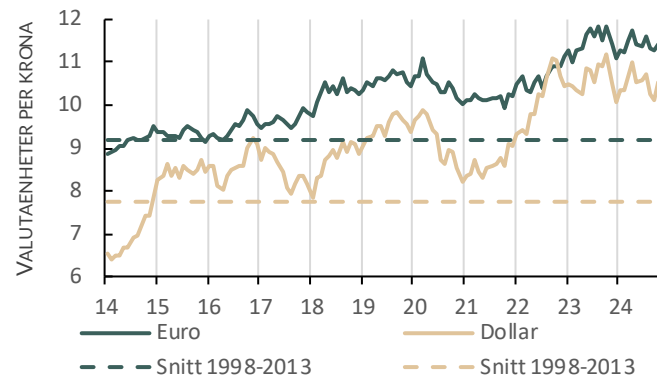

Källa: Macrobond. Diagramförklaringar sist i rapporten.

Inga kraftiga förändringar av kronkursen

Geopolitiska spänningar kan påverka svensk inflation genom två kanaler: högre bränslepriser och en försvagad krona som gör importerade varor dyrare. Global oro tenderar att stärka stora valutor som euron och dollarn på bekostnad av mindre valutor som den svenska kronan. Under de senaste tio åren har kronan gradvis försvagats, vilket har bidragit till högre inflation men samtidigt stärkt Sveriges konkurrenskraft (se avsnittet "Konkurrenskraft"). I år försvagades kronan tillfälligt mot dollarn och euron, men i oktober var respektive kurs endast något svagare än under årets inledning (se diagram 31).

Diagram 31. Kronans växelkurs

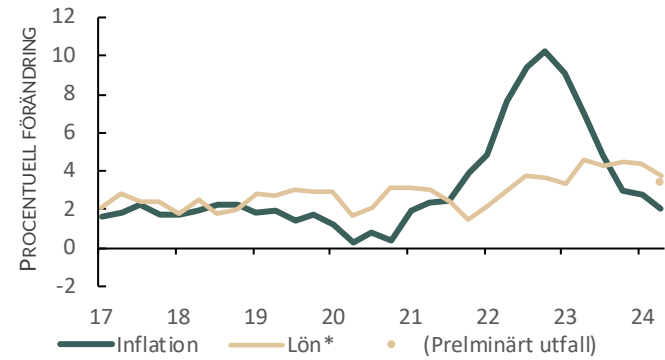

Källa: Macrobond. Diagramförklaringar sist i rapporten.

Appendix:

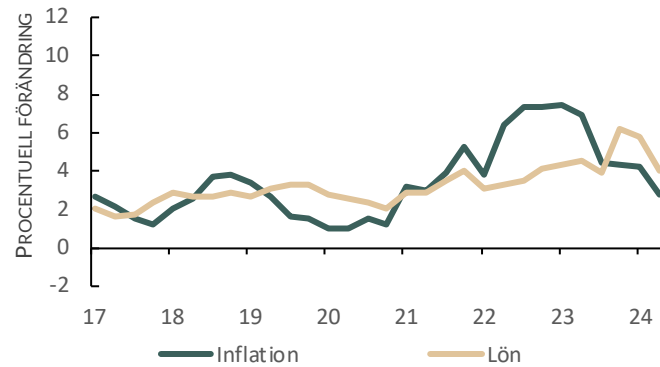
Diagram och tabeller

Diagram A1. Sverige

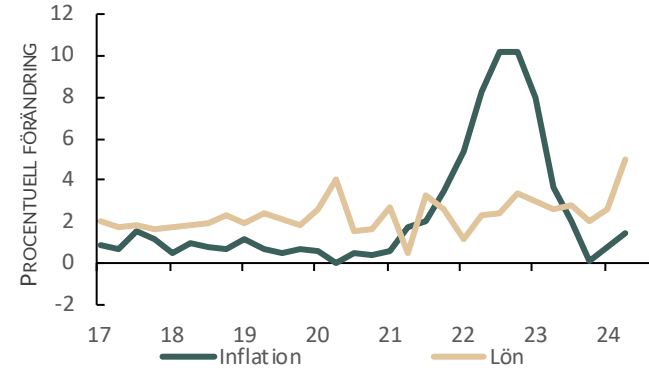
*) Modellsättning andra kvartalet 2024. Källa: Eurostat. Diagramförklaringar sist i rapporten.

Diagram A4. Norge

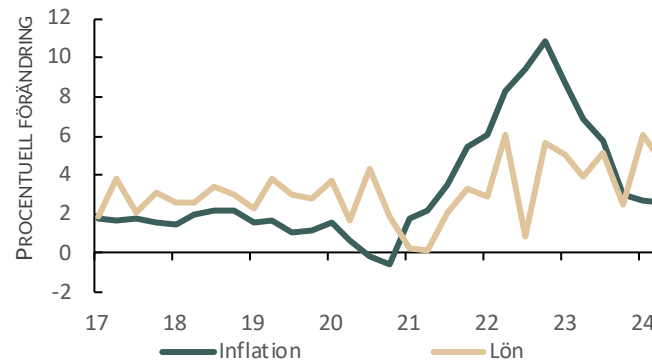
Källa: Eurostat. Diagramförklaringar sist i rapporten.

Diagram A2. Danmark

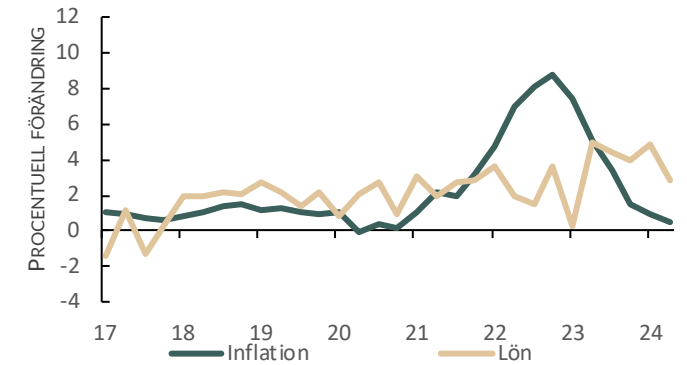
Källa: Eurostat. Diagramförklaringar sist i rapporten.

Diagram A5. Tyskland

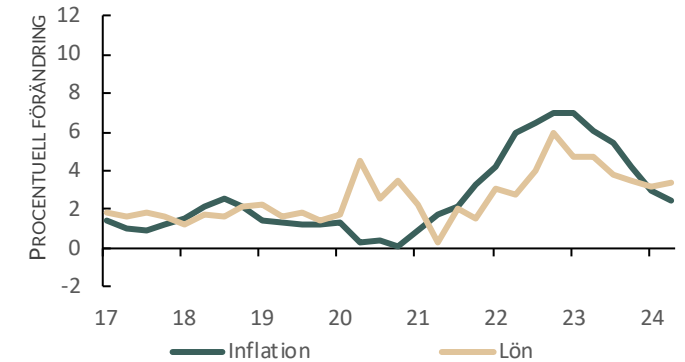
Källa: Eurostat. Diagramförklaringar sist i rapporten.

Diagram A3. Finland

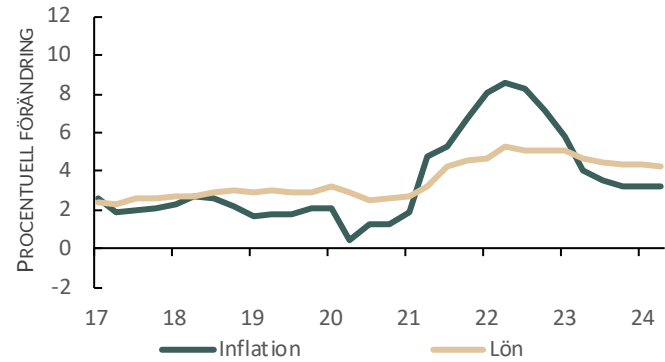
Källa: Eurostat. Diagramförklaringar sist i rapporten.

Diagram A6. Frankrike

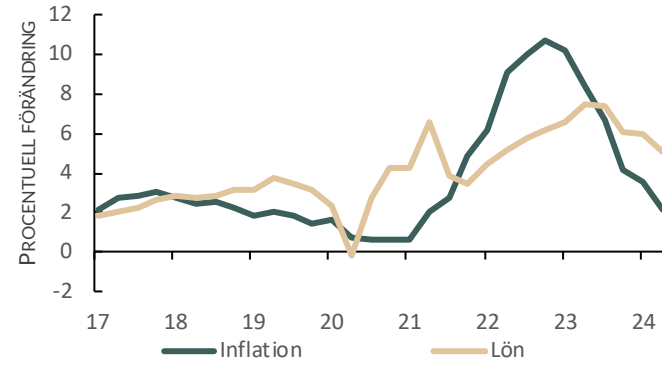
Källa: Eurostat. Diagramförklaringar sist i rapporten.

Diagram A7. USA

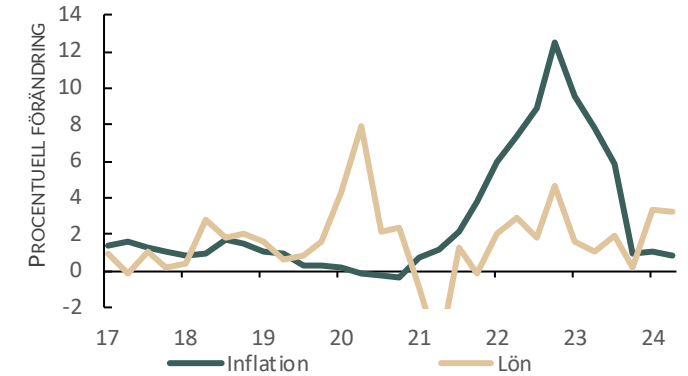
Källa: BLS. Diagramförklaringar sist i rapporten.

Diagram A8. Storbritannien

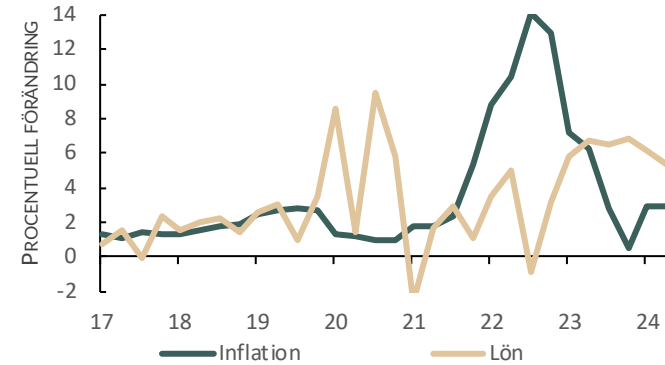
Källa: ONS. Diagramförklaringar sist i rapporten.

Diagram A9. Italien

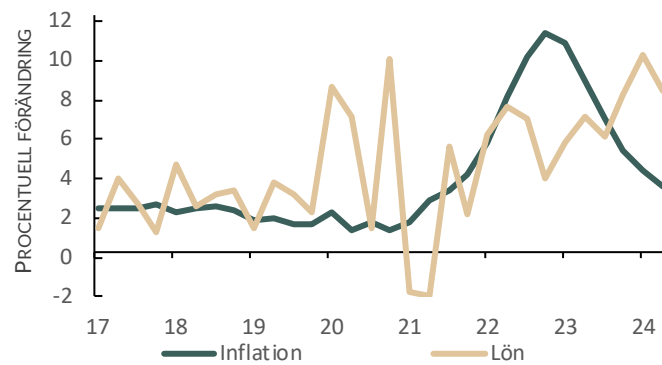
Källa: Eurostat. Diagramförklaringar sist i rapporten.

Diagram A10. Nederländerna

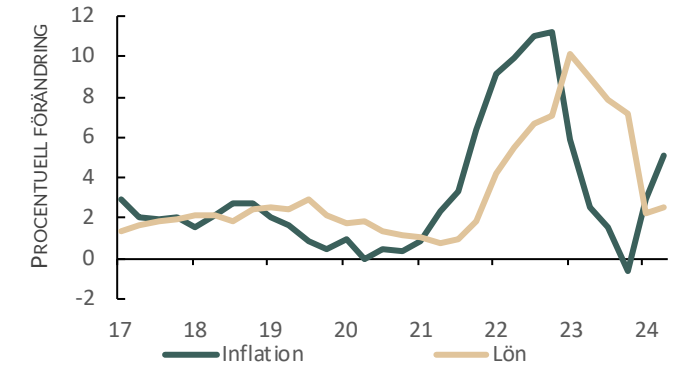
Källa: Eurostat. Diagramförklaringar sist i rapporten.

Diagram A11. Österrike

Källa: Eurostat. Diagramförklaringar sist i rapporten.

Diagram A12. Belgien

Källa: Eurostat. Diagramförklaringar sist i rapporten.

Tabell A1. Löner i hela ekonomin, årliga procentuella förändringar, genomsnitt per tidsperiod

	2024 kv2	2023-2024	2020-2024	2013-2019	2000-2024
Sverige	3,8*(3,4)	4,1	3,1	2,4	2,7
Euroområdet	4,6	4,6	3,5	1,8	2,3
USA	4,2	4,5	4,1	2,3	2,8
Storbritannien	5,1	6,5	4,9	2,2	3,4
Norge	4,0	4,8	3,7	2,8	3,9
Belgien	2,5	6,5	4,0	1,4	2,6
Danmark	5,0	3,0	2,6	1,6	2,4
Finland	2,8	3,5	2,7	1,3	3,0
Frankrike	3,4	3,9	3,2	1,6	2,2
Italien	3,2	1,9	2,0	0,8	2,2
Nederländerna...	5,4	6,3	4,3	1,5	2,7
Portugal	6,7	5,6	5,0	1,3	2,0
Spanien	3,8	4,4	3,1	1,1	2,6
Tyskland	4,8	4,6	3,3	2,5	2,4
Österrike	8,1	7,4	5,4	2,6	3,5

*) Modellskattning. Preliminär ökningstakt inom parantes. Se rutan "Modelljustering av löneökningstakten enligt LCI". Bygger på Labour Cost index (EU-länder), Employment Cost index (USA), lönekostnadsindex i Norge och lön per vecka i Storbritannien.

Källor: Eurostat, BLS och nationella statistikbyråer via Macrobond.

Tabell A2: Inflation (harmoniserad), årliga procentuella förändringar, genomsnitt per tidsperiod

	2024 kv2	2023-2024	2020-2024	2013-2019	2000-2024
Sverige	2,1	4,8	4,1	1,2	2,0
Euroområdet	2,5	4,5	4,0	1,0	2,2
USA	3,2	3,8	4,4	1,6	2,6
Storbritannien	2,1	5,9	4,7	1,7	2,5
Norge	2,8	5,0	4,2	2,4	2,4
Belgien	5,1	2,9	4,1	1,4	2,4
Danmark	1,5	2,7	3,3	0,5	1,9
Finland	0,5	3,2	3,2	1,0	1,9
Frankrike	2,5	4,7	3,5	0,9	1,9
Italien	0,9	4,3	3,8	0,7	2,2
Nederländerna...	2,9	3,8	4,7	1,3	2,4
Portugal	3,1	4,5	3,5	0,6	2,2
Spanien	3,6	3,4	3,6	0,7	2,4
Tyskland	2,6	4,9	4,4	1,2	2,1
Österrike	3,3	6,4	5,0	1,6	2,5

Harmoniserat konsumentprisindex (HIKP) i EU-länderna, KPI i USA, Storbritannien och Norge.

Källor: Eurostat, BLS och nationella statistikbyråer via Macrobond.

Tabell A3: Reallön (lön-inflation), årliga procentuella förändringar, genomsnitt per tidsperiod.

	2024 kv2	2023-2024	2020-2024	2013-2019	2000-2024
Sverige	1,3	-0,6	-0,9	1,3	0,6
Euroområdet	2,0	0,1	-0,4	0,9	0,2
USA	1,0	0,7	-0,3	0,8	0,3
Storbritannien	3,0	0,6	0,1	0,6	0,8
Norge	1,2	-0,2	-0,5	0,4	1,5
Belgien	-2,4	3,5	0,1	0,0	0,3
Danmark	3,5	0,4	-0,6	1,1	0,6
Finland	2,3	0,4	-0,4	0,3	1,1
Frankrike	0,9	-0,8	-0,2	0,7	0,4
Italien	2,3	-2,2	-1,6	0,1	0,1
Nederländerna...	2,5	2,5	-0,2	0,2	0,4
Portugal	3,5	1,1	1,6	0,7	-0,1
Spanien	0,2	0,9	-0,4	0,4	0,3
Tyskland	2,1	-0,3	-0,9	1,3	0,4
Österrike	4,7	1,0	0,5	1,0	0,7

Årsförändring av kvoten (löneindex/prisindex). Detta kan skilja sig från skillnad i förändring mellan respektive index. I beräkningen bygger löneutvecklingen Labour Cost index (EU-länder), Employment Cost index (USA), lönekostnadsindex i Norge och Lön per vecka i Storbritannien. Inflationen bygger på Harmoniserat konsumentprisindex (HIKP) i EU-länderna, KPI i USA, Storbritannien och Norge.

Källor: Eurostat, BLS och nationella statistikbyråer via Macrobond.

Tabell A4a. Arbetskostnad/timme i hela ekonomin, årliga procentuella förändringar, genomsnitt per tidsperiod

	2024 kv2	2023-2024	2020-2024	2013-2019	2000-2024
Sverige	4,3	5,1	4,1	2,8	3,6
Euroområdet	4,2	4,8	3,8	1,8	2,6
USA	3,1	4,0	5,1	2,8	3,5
Storbritannien	...	6,9	5,2	2,2	3,5
Norge	5,9	6,2	4,6	2,9	4,3
Belgien	2,9	6,1	4,4	1,4	2,6
Danmark	4,5	3,7	3,0	2,0	2,9
Finland	-0,7	2,3	2,7	1,2	2,7
Frankrike	3,0	3,2	2,8	1,3	2,4
Italien	4,5	2,6	2,1	0,9	2,0
Nederländerna...	5,8	6,1	4,6	1,4	2,9
Portugal	7,8	8,1	5,8	1,8	3,0
Spanien	4,9	6,6	4,7	1,3	2,9
Tyskland	5,1	5,5	4,1	2,9	2,6
Österrike	10,1	8,6	6,1	2,5	3,3

*) Genomsnitt t.o.m. kvartal 2, 2024. För Storbritannien t.o.m. kvartal 1 2024. Kalenderkorrigerade värden. Källor: Eurostat och nationella statistikbyråer via Macrobond.

Tabell A4b. Arbetskostnad/timme i tillverkningsindustrin, årliga procentuella förändringar, genomsnitt per tidsperiod

	2024 kv2	2023-2024	2020-2024	2013-2019	2000-2024
Sverige	5,1	4,1	3,7	2,8	3,5
Euroområdet	4,8	5,1	3,5	2,1	2,9
USA	3,1	4,0	4,0	2,0	2,7
Storbritannien	6,7	6,8	4,2	2,1	3,1
Norge	6,4	6,0	4,0	2,8	4,2
Belgien	3,9	6,3	4,3	1,7	2,8
Danmark	7,0	6,1	3,9	2,4	3,5
Finland	-0,8	3,2	3,0	1,1	2,6
Frankrike	4,0	3,9	2,7	1,3	2,5
Italien	4,7	3,6	2,5	1,4	2,5
Nederländerna...	4,3	5,2	4,2	2,1	3,2
Portugal	4,3	6,0	5,6	2,3	3,3
Spanien	4,2	5,3	4,4	0,6	2,9
Tyskland	6,0	5,5	3,7	2,8	2,7
Österrike	10,7	8,6	5,0	2,8	3,3

*) Genomsnitt t.o.m. kvartal 2, 2024. Kalenderkorrigerade värden. Källor: Eurostat och nationella statistikbyråer via Macrobond.

Tabell A5a. Produktivitet i hela ekonomin, årliga procentuella förändringar, genomsnitt per tidsperiod

	2024 kv2	2023-2024	2020-2024	2013-2019	2000-2024
Sverige	0,6	-0,5	0,6	1,0	1,3
Euroområdet	0,0	-0,5	0,4	0,8	0,9
USA	2,7	2,2	2,2	1,1	1,6
Storbritannien	-0,1	-0,4	0,6	0,7	0,8
Norge	2,5	0,2	0,6	0,5	0,6
Belgien	0,9	0,9	0,6	0,6	0,7
Danmark	3,2	2,1	0,9	1,3	1,1
Finland	0,3	-0,6	-0,1	0,7	0,9
Frankrike	0,8	0,2	-0,4	0,7	0,7
Italien	-0,7	-1,6	0,2	0,4	0,3
Nederländerna...	-0,7	-1,3	0,5	0,4	0,9
Portugal	0,5	0,8	0,9	0,4	1,0
Spanien	1,3	1,1	0,6	0,5	0,8
Tyskland	0,3	-0,1	0,6	0,9	1,0
Österrike	1,0	-0,9	0,6	0,6	1,1

*) Genomsnitt t.o.m. kvartal 2, 2024. Kalenderkorrigerade värden. Källor: Eurostat och nationella statistikbyråer via Macrobond.

Tabell A5b. Produktivitet i tillverkningsindustrin, årliga procentuella förändringar, genomsnitt per tidsperiod

	2024 kv2	2023-2024	2020-2024	2013-2019	2000-2024
Sverige	-0,8	-4,2	2,8	1,8	3,1
Euroområdet	-2,4	-2,1	1,3	1,8	2,3
USA	0,4	-0,1	1,0	0,8	1,4
Storbritannien	...	3,6	3,0	1,5	3,7
Norge	0,6	-0,2	-0,4	1,2	1,7
Belgien	0,2	-0,4	0,9	2,2	2,1
Danmark	9,0	8,7	5,6	4,2	4,0
Finland	-2,5	-0,5	-1,7	3,2	2,4
Frankrike	-1,6	0,4	-0,3	1,5	2,0
Italien	-1,5	-2,1	-0,2	1,2	1,0
Nederländerna...	-2,5	-4,2	1,5	1,6	2,5
Portugal	-1,9	-2,6	0,3	1,4	2,1
Spanien	1,2	1,2	2,2	1,0	1,8
Tyskland	-0,8	0,5	1,7	1,4	2,3
Österrike	-1,1	-2,9	1,1	1,8	2,5

*) Genomsnitt t.o.m. kvartal 2, 2024. För Storbritannien t.o.m. kvartal 1 2024. Kalenderkorrigerade värden. Källor: Eurostat och nationella statistikbyråer via Macrobond.

Tabell A6a. Enhetsarbetskostnader i hela ekonomin, årliga procentuella förändringar, genomsnitt per tidsperiod

	2024 kv2	2023-2024	2020-2024	2013-2019	2000-2024
Sverige	3,8	5,7	3,7	2,0	2,5
Euroområdet	4,5	5,6	3,6	1,3	1,9
USA	0,3	1,8	2,8	1,7	1,9
Storbritannien	4,2	6,5	5,1	1,6	2,7
Norge	3,5	5,9	4,0	2,6	3,9
Belgien	2,0	5,2	3,7	0,8	1,9
Danmark	1,6	1,8	2,1	0,9	1,9
Finland	0,1	4,0	3,4	0,7	2,1
Frankrike	2,3	3,1	3,0	0,6	1,6
Italien	5,6	4,7	2,4	1,1	2,1
Nederländerna...	6,4	7,4	4,1	0,8	2,0
Portugal	8,1	8,3	5,5	1,9	2,4
Spanien	4,0	5,6	4,2	0,8	2,2
Tyskland	5,1	6,0	3,9	2,5	1,8
Österrike	9,3	9,8	5,6	2,2	2,4

*) Genomsnitt t.o.m. kvartal 2, 2024. Kalenderkorrigerade värden. Källor: Eurostat och nationella statistikbyråer via Macrobond.

Tabell A6b. Enhetsarbetskostnader i tillverkningsindustrin, årliga procentuella förändringar, genomsnitt per tidsperiod

	2024 kv2	2023-2024	2020-2024	2013-2019	2000-2024
Sverige	6,1	9,0	1,7	1,3	1,1
Euroområdet	7,3	7,4	2,4	0,4	0,8
USA	4,3	4,9	3,4	1,2	0,3
Storbritannien	...	3,4	2,3	0,6	-0,3
Norge	4,6	6,3	4,5	1,7	2,5
Belgien	3,8	6,8	3,5	-0,4	0,8
Danmark	-1,7	-2,2	-1,1	-1,5	-0,3
Finland	1,4	3,9	4,9	-1,5	0,7
Frankrike	5,8	3,5	2,9	-0,3	0,5
Italien	6,4	6,0	3,5	0,7	1,9
Nederländerna...	6,5	9,9	2,9	0,4	0,8
Portugal	7,2	9,6	5,8	1,1	1,5
Spanien	2,7	3,7	2,6	-0,3	1,3
Tyskland	6,9	5,2	2,3	1,6	0,8
Österrike	12,1	11,8	4,3	1,1	1,1

*) Genomsnitt t.o.m. kvartal 2, 2024. För Storbritannien t.o.m. kvartal 1 2024. Kalenderkorrigerade värden. Källor: Eurostat och nationella statistikbyråer via Macrobond.

Tabell A7a. Förädlingsvärdespris i hela ekonomin, årliga procentuella förändringar, genomsnitt per tidsperiod

	2024 kv2	2023-2024	2020-2024	2013-2019	2000-2024
Sverige	3,6	5,8	4,2	2,0	2,2
Euroområdet	2,3	5,0	3,8	1,2	1,9
USA	2,5	3,2	4,0	1,6	2,3
Storbritannien	2,1	5,8	4,2	1,7	2,4
Norge	1,1	-8,5	8,9	1,2	5,0
Belgien	2,9	3,6	3,7	1,5	2,1
Danmark	-0,6	-3,0	2,5	1,0	2,0
Finland	2,0	3,4	3,2	1,5	2,0
Frankrike	1,4	4,3	3,3	0,7	1,6
Italien	1,4	4,5	2,9	0,8	1,9
Nederländerna...	5,2	7,2	4,8	1,2	2,3
Portugal	4,2	6,5	4,2	1,7	2,4
Spanien	3,2	5,2	3,6	0,6	2,3
Tyskland	2,2	5,5	4,3	1,8	1,8
Österrike	2,9	6,5	4,5	1,8	2,2

*) Genomsnitt t.o.m. kvartal 2, 2024. Kalenderkorrigerade värden. Källor: Eurostat och egna beräkningar

Tabell A7b. Förädlingsvärdespris i tillverkningsindustrin, årliga procentuella förändringar, genomsnitt per tidsperiod

	2024 kv2	2023-2024	2020-2024	2013-2019	2000-2024
Sverige	2,7	10,0	4,7	2,4	1,3
Euroområdet	1,0	4,6	2,9	1,1	1,1
USA	-0,4	-1,0	4,5	-0,2	2,1
Storbritannien	0,0	6,0	3,5	1,1	0,7
Norge	-1,5	7,1	7,7	1,7	3,1
Belgien	1,6	0,1	3,3	1,2	1,2
Danmark	-3,7	6,5	2,4	1,6	1,5
Finland	-4,6	-3,1	4,5	0,9	0,4
Frankrike	-0,8	3,9	3,1	0,5	0,5
Italien	-3,0	4,8	4,1	1,3	1,7
Nederländerna...	3,9	12,5	5,0	1,2	1,4
Portugal	2,9	5,3	5,3	1,4	1,7
Spanien	0,9	4,4	3,3	0,6	1,8
Tyskland	2,3	5,2	2,8	0,9	1,0
Österrike	4,5	7,3	2,3	0,8	0,9

*) Genomsnitt t.o.m. kvartal 2, 2024. Kalenderkorrigerade värden. Källor: Eurostat och egna beräkningar

Tabell A8a. Enhetsarbetskostnader (SEK) i hela ekonomin, årliga procentuella förändringar, genomsnitt per tidsperiod

	2024 kv2	2023-2024	2020-2024	2013-2019	2000-2024
Sverige	3,8	5,7	3,7	2,0	2,5
Euroområdet	0,6	9,6	5,6	4,3	3,3
USA	1,4	5,1	6,5	7,3	3,6
Storbritannien	2,0	11,0	7,4	3,7	2,9
Norge	2,2	2,3	2,5	1,7	3,8
Belgien	-1,8	9,3	5,8	3,7	3,3
Danmark	-2,1	5,8	4,0	3,8	3,2
Finland	-3,6	8,1	5,3	3,6	3,4
Frankrike	-1,5	7,1	5,0	3,5	2,9
Italien	1,7	8,6	4,3	4,0	3,4
Nederländerna...	2,5	11,5	6,0	3,8	3,3
Portugal	4,1	12,4	7,5	4,9	3,8
Spanien	0,2	9,6	6,1	3,8	3,5
Tyskland	1,2	10,0	5,9	5,4	3,2
Österrike	5,3	14,0	7,6	5,1	3,7

*) Genomsnitt t.o.m. kvartal 2, 2024. Kalenderkorrigerade värden. Källor: Eurostat och egna beräkningar

Tabell A8b. Enhetsarbetskostnader (SEK) i tillv.industrin, årliga procentuella förändringar, genomsnitt per tidsperiod

	2024 kv2	2023-2024	2020-2024	2013-2019	2000-2024
Sverige	6,1	9,0	1,7	1,3	1,1
Euroområdet	3,4	11,5	4,4	3,3	2,2
USA	2,1	7,2	6,8	6,8	2,1
Storbritannien	...	9,3	4,9	2,6	-0,1
Norge	3,2	2,6	2,9	0,8	2,4
Belgien	0,0	10,9	5,4	2,5	2,2
Danmark	-5,3	1,6	0,7	1,4	1,0
Finland	-2,3	8,0	6,9	1,4	2,1
Frankrike	1,9	7,5	4,9	2,6	1,8
Italien	2,5	10,0	5,5	3,6	3,3
Nederländerna...	2,6	14,1	5,0	3,3	2,2
Portugal	3,3	13,9	7,8	4,1	2,9
Spanien	-1,1	7,7	4,6	2,6	2,6
Tyskland	3,0	9,2	4,3	4,5	2,3
Österrike	8,0	16,1	6,4	4,0	2,5

*) Genomsnitt t.o.m. kvartal 2, 2024. För Storbritannien t.o.m. kvartal 2 2023. Kalenderkorrigerade värden. Källor: Eurostat och egna beräkningar

Noter

¹ www.mi.se/lonestatistik/konjunkturlonestatistik.

² Se *Löneläget oktober 2023*, Medlingsinstitutet, oktober 2023.

³ Se *Löneläget oktober 2023*, Medlingsinstitutet, oktober 2023.

⁴ <https://standort-staerken.de/nordmetall-legt-angebot-ueber-36-prozent-vor>

⁵ <https://www.igmetall.de/tarif/tarifrunden/metall-und-elektro/forderung-empfehlung-beschluss-2024>

⁶ Se *Löneläget december 2023*, Medlingsinstitutet, december 2023.

Tabell- och diagramförklaringar

Tabell 1: Lön enligt WAG i Labour Cost Index för europeiska länderna, Employment Cost Index för USA, lön per vecka enligt ONS i Storbritannien samt lönekostnadsindex i Norge. Inflationskomponenten avser harmoniserat konsumentprisindex för Europa.

Tabell 2: *) Genomsnitt t.o.m. kvartal 2, 2024. Kalenderkorrigerade värden. Källa: Eurostat och egna beräkningar.

Tabell 3: Genomsnitt för prognoser gjorda 2024 kvartal 3 av följande prognosinstitut (sista prognosår): Regeringen(-2026), Swedbank(-2026), SEB(-2026), Danske Bank(-2025), Nordea(-2026). Från Konjunkturinstitutets sammanställning på www.konj.se.

Diagram 1: Löner enligt konjunkturlönestatistiken. Preliminära löneutfall respektive modellskattningar för perioden augusti 2023 – juli 2024. Avtalade löneökningar bygger på en sammanvägning av ca 70 kollektivavtal och avser centralt avtalade ökning av lönen, exklusive övriga kostnader/förmåner som kan ingå i avtalsvärdet. Se mer på www.mi.se/lonestatistik/konjunkturlonestatistik/.

Diagram 2: Löner enligt LCI (WAG) i Europa och ECI i USA. Se ruta i slutet av kapitlet om modellskattningen av den svenska ökningstakten det andra kvartalet 2024.

Diagram 3: Lön enligt WAG i Labour Cost Index för europeiska länder och Employment Cost Index för USA. Inflationskomponenten avser harmoniserat konsumentprisindex för Europa. Innehåller följande länder, med sista värdet inom parentes: Belgien (99,0), Danmark (99,2), Euroområdet (98,3), Finland (99,0), Frankrike (98,7), Italien (92,8), Nederländerna (98,2), Norge (96,7), Spanien (97,6), Sverige (96,6), Tyskland (96,2), USA (99,1), Österrike (103,6).

Diagram 4: Säsongsrensade månadsvärden. Lönenivå (konjunkturlöner) i förhållande till konsumentprisindex exklusive räntekostnader (KPIF). Avtalsperioden respektive år avser avtal inom industrin, vilka ibland har andra revisionstidpunkter än vad som är fallet inom andra avtalsområden.

Diagram 5: I beräkningen av reallönen ingår lön i hela ekonomin enligt konjunkturlönestatistiken och konsumentprisindex med fast ränta (KPIF).

Diagram 6: ECB:s indikator över avtalade löner baseras på nationella icke-harmoniserade data och innefattar överenskomna löneökningar mellan arbetstagare och arbetsgivare. Sociala avgifter ingår således inte. Den påverkas inte heller av förändringar i arbetstiden. Eftersom underlaget inte är helt harmoniserat kan dock behandlingen av bonusar och andra rörliga ersättningar variera mellan länderna. Täckningen kan också variera med avseende på vilka sektorer i ekonomin som ingår. Indeeds löneindikator, som är förskjuten 6 månader framåt, väger samman löner i jobbanonsor i Frankrike, Irland, Italien, Nederländerna, Spanien och Tyskland.

Diagram 7: Säsongsrensade värden. Svenska löner enligt konjunkturlönestatistiken, inklusive modellskattning för retroaktiv lön augusti 2023 – juli 2024.

Diagram 8: Lön enligt WAG i Labour Cost Index länder och Employment Cost Index. Inflationskomponenten avser harmoniserat konsumentprisindex (HIKP).

Diagram 9: Kraven från IG Metall ställs i regel i slutet av året och avser 12 månaders förändringstakt. I diagrammet förlängs kraven så att de avser innevarande år och kommande avtalsår utan nya krav. År 2010, 2011 och 2020 ställdes inga lönekrav. Avtalade och utgående löneökningar avser årsgenomsnittet januari-december respektive år. Utgående löner är beräknade med Eurostats Labour Cost index (LCI).

Diagram 10: Säsongsrensade kvartalsvärden t.o.m. andra kvartalet 2024.

Diagram 11: Avser bruttovinstandelen, dvs. bruttoöverskottet (förädlingsvärdet minus arbetskostnadssumman) i förhållande till förädlingsvär-

det, justerad för egenföretagares arbetsinsats. Fastighetsbranschen är exkluderad. Anledningen är att det inte är en omfattande bransch bland de anställda totalt, men med högt bidrag till det totala förädlingsvärdet. Det betyder att även små förändringar av arbetade timmar får överdrivet stort genomslag för bland annat arbetsproduktiviteten. För att kunna göra internationella jämförelser skiljer sig även definitionen av näringslivet åt och här exkluderas privat vård och utbildning från näringslivet av datatillgänglighetskäl. (Det är dock två branscher där den marknadsmässiga prismekanismen delvis är satt ur spel.)

Diagram 12: Se diagram 11.

Diagram 13: Export avser real export av varor och tjänster. Innehåller följande länder, med sista värdet inom parentes: Belgien (106,8), Danmark (140,6), EU-8 (106,5), Finland (98,8), Frankrike (101,6), Italien (111,5), Nederländerna (106,3), Norge (113,9), Sverige (118,6), Tyskland (99,9), USA (104,0), Österrike (112,0).

Diagram 14: Real BNP till marknadspris.

Diagram 15: Värden över 50 indikerar tillväxt, under 50 kontraktion.

Diagram 16: Egen standardisering av säsongsrensade netttotal.

Diagram 17: Säsongsrensade värden.

Diagram 18: Arbetslösa som andel av arbetskraften, säsongsrensade värden för euroområdet och säsongsrensade och utjämnade värden för Sverige.

Diagram 19: I beräkningen av reallönen ingår lön i hela ekonomin enligt konjunkturlönestatistiken och konsumentprisindex med fast ränta (KPIF). Reallönen är säsongsrensad.

Diagram 20–23: Genomsnitt för prognoser gjorda 2024 kvartal 3 av följande prognosinstitut (sista prognosår): Regeringen(-2026), Swedbank(-2026), SEB(-2026), Danske Bank(-2025), Nordea(-2026). Från Konjunkturinstitutets sammanställning på www.konj.se.

Diagram 24: PPI (Producentprisindex) visar genomsnittlig prisutveckling på dels produkter som levereras från svenska producenter (både inrikes och på export), dels produkter som importeras.

Diagram 25: Utöver varu- och tjänstepriser ingår energipriser, kapitalstock och räntekostnader i konsumentprisindex.

Diagram 26: Harmoniserat konsumentprisindex för europeiska länder. Boräntekostnader ingår inte. Innehåller följande länder, med sista värdet inom parantes: Belgien (4,3), Danmark (1,2), Euroområdet (1,7), Finland (1,0), Frankrike (1,4), Grekland (3,1), Irland (1,1), Italien (0,7), Japan (3,0), Kanada (2,0), Kina (0,6), Nederländerna (3,3), Norge (2,7), Portugal (2,6), Schweiz (0,8), Spanien (1,7), Storbritannien (1,7), Sverige (1,2), Tyskland (1,8), USA (2,4), Österrike (1,8).

Diagram 27: Harmoniserat konsumentprisindex för europeiska länder. Boräntekostnader, livsmedel och energi ingår inte. Innehåller följande länder, med sista värdet inom parantes: Belgien (3,2), Danmark (1,6), Euroområdet (2,7), Finland (2,4), Frankrike (1,4), Grekland (3,7), Irland (3,0), Italien (1,8), Japan (1,7), Kanada (1,5), Kina (-0,3), Nederländerna (3,9), Norge (3,1), Portugal (2,8), Schweiz (1,0), Spanien (2,4), Storbritannien (3,2), Sverige (2,3), Tyskland (2,7), USA (3,3), Österrike (4,0).

Diagram 28: KPI exklusive ränte- och energikostnader. Värdet för 3- respektive 6-månaders inflation baseras på genomsnittliga geometriska medelvärden för månatliga förändringsfaktorer, upphöjt till 12.

Diagram 29: Enkelt genomsnitt av förväntningarna från fack respektive arbetsgivare.

Diagram 30: Sista månaden är ett genomsnitt för 1–18 oktober 2024.

Diagram 31: Sista månaden är ett genomsnitt för 1–18 oktober 2024.

Diagram A1–A12: Lön enligt Labour Cost Index i europeiska länder, enligt ECI i USA och enligt lönestatistiken från ONS i Storbritannien. Inflationen avser harmoniserat konsumentprisindex i europeiska länder, i övriga CPI (KPI). Boräntekostnader är inte med i inflationen.

MEDLINGS-
INSTITUTET

Medlingsinstitutet
Box 1236
111 82 Stockholm
Telefon: 08-545 292 40
Webbplats: www.mi.se